בעראטונג צווישען מלוכה=פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטען.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

Nr. 281	Łódź, Sroda 4 grudnia 1929	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, ב כסלו תר"צ	№ 281

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ערקלערונגען פון הויפט=מופטי

אויף דער געשלאסענער זיצונג פון דער אויספארשונגס=קאמיסיע

ירושלים, 3 (טעלעגראפיש דורך יט"א). דעם פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור איז געלונגען זיך צו דערוויסען, וואסערע ערקלערונגען עס האט אפגעגעבען דער הויפט-מופטי פאר דער אויספארשונגס-קאמיסיע אויף דער געשלאסענער זיצונג.

דער הויפט-מופטי האט געזאגט, אז קודם-כל גלויבט ער, אז די פראטאקאלען פון די „זקני-ציון" זענען עכטע און אמת'דיגע און ער גלויבט, אז יודען האבען א טענדענץ צו פערכאפען די וועלט.

דערויף האט דער פארשטעהער פון די אראבער פארגעלעגט מען זאל פארלעזען אויסצוגען פון די פראטאקאלען.

די קאמיסיע האט אבער אפגעווארפען דעם פארשלאג מיט'ן מאטיוו, נישט צו הערען אויף דער זיצונג אויספיהרונגען, וועלכע האבען געהערט צו (?)יודען.

דער הויפט-מופטי האט ווייטער געגעבען רע־דען וועגען דער כותל מערבי און האט געזאגט, אז יודען האבען נישט קיין שום רעכט אויף דער כותל. יודען מעגען בעזוכען דעם כותל, אבער קיין תפילות טארען זיי דארט נישט אפריכטען, יודען טארען ביי דער כותל אפילו נישט לאזען הערען זייערע קולות.

לענגער האט זיך דער מופטי אפגעשטעלט אויף דער בעגרינדונג פון זיין איבערצייגונג פאר װאס די יודען װילען פערכאפען די וועלט און אז די יודען שטרעבען, אז די ציוניסטישע פאהן זאל טריומפירענד פלאטערן איבערן אראבישען מעטשעט.

דער מופטי האט אויך נישט פערגעסען איי־בערצו'חזר'ען די שוין אמאל אפגעלייקענטע כלו־מרשטע ערקלערונגען פון פראפ. איינשטיין און לארד מעלטשעט וועגען א יודישער בעהערשונג פון ארץ-ישראל און וועגען אויפבויען דאס בית־המקדש.

דער 16. ציוניסטישער קאנגרעס און די יוד־רישע אגענץ, האט ווייטער געזאגט דער הויפט־מופטי האבען בעאונרוהיגט די אראבער. בעזונ־דערס די רעדעס פון הארי סאקער און ראבי ווייז (ווייטער זעה 5-טע זייט).

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 75 יאהר אונזער ליבע מוטער, גרויסמוטער און שוויגערמוטער

ג"ע ברכה גוטמאן אשת ר' ישראל נטע ז"ל

(געב. מארגולים)

די לויה וועט פארקומען היינט, מיטוואך, דעם 4. דעצעמבער, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, פאמארסקא 14, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

CZARY היינט CORSO

די לאנג=ערווארטעטע פרעמיערע!

די גרעסטע סענסאציע!

די בלוטיגע געשעהענישען אין א"י

די דאזיגע געשעהענישען זענען פעראייביגט געווארען אויפ'ן פילם!

אויטענטישע אויפנאהמען פון די אראבישע שחיטות אין חברון, צפת, ירושלים און די פערוויסטונגען אין די יוד. קאלאניעס

העלדישע פערטיידיגונג פון דער יודישער זעלבסטשוץ!

בעת די דאזיגע געפעהרליכע אויפנאהמען זענען אומגעקומען 2 פילם=אפעראטארען.

דאס לעבען פון די יודען און אראבער אין מצרים און ארץ-ישראל!

די װאונדערבארע נאטור און די היסטארישע ערטער אין די ביידע לענדער!

גראנדיעזע יודישע אויפבוי=ארבייט!

ווער וועט ארורכלאזען די געלעגענהייט צו זעהען די דאזיגע היסטארישע געשעהענישען?

דאס דאזיגע גראנדיעזע בילד

ווערט דעמאנסטרירט

אין די קינא=טעאטערס

„טשארי" און „קארסא"

די שחיטה ביים כותל-מערבי

בעמערקונג: געזאנג=אילוסטראציע פון גרויסען סינאגאגען=כאר אונטער לייטונג פון דיר. מ. דארגושאנסקי

אנהויב 2 א זייגער נאכמיטאג

שבת און זונטאג 12 נאכמיטאג

דאס פערבליבענע קינד ביי דער ערמארדעטער מוטער

געפּלאַנט אַטענטאַט אויף פּילסודסקין און פּאַש'ן

בעסיעדאָווסקי זאָגט אָן צו פערעפענטליכן געוואַלדיגע סענסאַצ. רעוועלאַציעס

פּאַריז, 3. (ספּ. טעל.) דער געוו. ראַט פון דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע אין פּאַריז בעסיעדאָווסקי זאָגט אָן צו פערעפענטליכען פאָלגענדע סענסאַציאָנעלע רעוועלאַציעס: די וואַרשאַוער אָפּטיילונג פון „טשעקאַ", פירשט קאָמוניסט אַבאַלענסקי, דער קעניג פון די שפּיאָנען, דאַס געהיימניש פון די פּאַקעטען מיט די אותיות ק. ס., די קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציע פון די געזאַנדשאַפטס־בעאַמטע, די אויפרייסען אין די פּוילישע רעדאַקציעס און אין די לאָקאַלען פון די פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס אין וואַרשאַ, לאַגער פון אויפרייס־מאַטעריאַלען אין בנין פון דער געזאַנדשאַפט, פּראָיעקט פון אַ דינאַמיט־אַטענטאַט אויפ'ן בנין פון פּוילישען גענעראַל־שטאַב, אויף דער רעגירונגס־טריבונע און אויף דער טריבונע, וואו ס'איז געזעסען מאַרשאַל פּאַש, בעת די פייערליכקייטען פון ענטהילען דעם פּאָניאַטאָווסקי־דענקמאַל, די טעראָריסטישע אָרגאַניזאַציע פון באַגינסקי און וויעטשאָרקעוויטש, פּלאַן פון ערמאָרדען דעם מאַרשאַל פּילסודסקי, די נאַכט־רייזעס פון וואָיקאָוו'ן אויף דער ווייסעל, מענשען־האַנדעל, דאָס געהיימניש פון די אונגארישע קאָמוניסטען, פּלאַן פון אַ בעוואָפענטען אויפשטאַנד אין מזרח־גאַליציען און וואָהלין, אָרגאַניזאַציע פון אַטענטאַט אויפ'ן לעבען פון מאַרשאַל פּילסודסקי, דער שאַס פון קאָווערדאַ א. אַ. וו.

ערקלערט, אַז ער טראַגט אַריין אַ קאַסאַציע אויפ'ן אורטייל.

גייסטיג־קראַנקער הרג'עט צוויי און פערוואונדעט 6 מענשען

פּאַריז, 3. (אטע) מען מעלדעט פון מאַרסעל, אַז דער 24 יעהריגער איטאַליענער אָסקאַר בעסצי אַ גייסטיג קראַנקער האָט מיט אַ ביקס דערשאָסען דעם סעקרעטאַר פון פּאָליציי־פּרעפעקטור און 1 פּאָליציאַנט, דאַן האָט ער נאָך דערשאָסען 6 פּערזאָן. דער צורייצטער המון האָט דעם פערברעכער פשוט געלינטשט, אַזוי אַז ער איז אויפ'ן וועג אין שפּיטאַל געשטאָרבען.

„מיר זענען פאַר סאָוויעטען, אָבער אָהן קאָמוניסטען"

קאָוונאָ. פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז די ג. פּ. או. אין אירקוטסק האָט ענטדעקט אַ געהיימע רעליגיעזע סעקטע, דער לאָזונג פון דער סעקטע איז: „מיר זענען פאַר סאָוויעטען, אָבער אָהנע קאָמוניסטען". די סעקטע האָט אויך געאַרבייט אין טאָמסק, טשיטאַ און אַנדערע שטעט. ביז איצט זענען אַרויסגעפירט געוואָרען 100 אַרעסטען.

מ'טאָר נישט טראָגען קיין רויטע קראַוואַטען אין פינלאַנד

העלסינגפאָרס. די פינלענדישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, וועלכע פערווערט צו טראָגען אַלערליי פערציהרונגען, וועלכע דריקען אויס סימפּאַטיע צו'ן באָלשעוויזם.

בעזונדערס זעהט די פעראָרדנונג פאַר שטראָפען פאַר טראָגען רויטע בלוזען, רויטע קראַוואַטען, טיכלעך און אָפּצייכענונגען.

20 טויטע קערפּערס האָט מען שוין אַרויסגענומען

פון אונטער די איינגעפאַלענע הייזער אין מאַרסעל

פּאַריז. פון מאַרסעל מעלדעט מען, אַז די פולע צאָהל קרבנות פון די איינגעפאַלענע 2 וואוינהייזער איז ביז איצט נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. ביז איצט האָט מען געפונען 20 טויטע קערפּערס, מ'האַלט, אַז אונטער די חורבות געפינען זיך נאָך 5 טויטע.

פּאַריז. אין מאַנפּעליע איז איינגעפאַלען אַ הויז, וועלכעס האָט פערשיט אַנ'אַלט פּאָר־פּאָלק, ביידע זענען אַרויסגענומען געוואָרען פון אונטער די חורבות שוין טויטע.

Proszek i Mydło

Regera

najlepsze!

אַ גוטע עצה

ניו־יאָרק. דער געוו. אַמעריקאַנער מיניסטער עדוואַרד האַרליי האָט זיך געוועגדעט מיט אַ פאָרשלאַג צו דער אינטערנאַציאָנאַלער האַנדעלס־קאַמער אין בריסעל, אַז כדי צו שטאַרקען די פּאַציפיסטישע בעוועגונג, זאָלען זיך די בעדייטענדע סוחרים פון אַלע לענדער אָפּזאָגען בעת אַ מלחמה צו פערקויפען די קעמפענדע מלוכות, אייכען קוילען, קאַוטשוק, נאַפט און נאָך אַזעלכע אַרטיקלען.

אַרכיבישאָף קאָוואַלסקי

פערמשפט אויף 4 יאָהר טורמע

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האַלב 2 נאָכמיטאָג האָט דאָס וואַרשאַווער אַפּעלאַציע־געריכט נאָך אַ לאַנגע בעראַטונג אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אין פּראָצעס פון אַרכי־בישאָף קאָוואַלסקי, דאָס אַפּעלאַציע געריכט האָט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ, אַזוי אַז בישאָף קאָוואַלסקי איז פערמשפט געוואָרען אויף 4 יאָהר טורמע, אויפ'ן גרונד פון דער אַמנעסטיע איז דעם פערמשפּטען די שטראָף פערקלענערט געוואָרען ביז 2 יאָהר מיט 8 חדשים. דער אורטייל האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אויף די אַנוועזענדע מאַריאַוויטען. דעם בישאָפס אַדוואָקאַט, שמיאַראָווסקי האָט

אַ שוידערליכער מאַסען־מאָרד

יונגער פּויער קוילעט אויס זיין גאַנצע פאַמיליע פון 8 פּערזאָן

פּוזען. אַ שרעקליכען איינדרוק האָט דאָ געמאַכט די ידיעה וועגען דעם מאַסען־מאָרד פון דער פאַמיליע קאָניעטשני אין דאָרף פּיערושין (גמינע פּלעשעוו).

די פּרטים פון דעם ש־עקליכען געשעהעניש זענען פאָלגענדע:

טשעסלאַוו קאָניעטשני האָט געוואָלט חתונה האָבען מיט דער שוועסטער פונ'ם לעהרער אין דאָרף פּיערושין — שורמע. אויף דעם שידוך איז נישט מסכים געווען קאָניעטשנים משפחה, אויף דעם באָדען זענען אַרויסגעקומען סכסוכים צווישען קאָניעטשנען מיט זיין פאַמיליע.

אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג ווען די גאַנצע פאַמיליע קאָניעטשני איז געשמאַק געשלאָפען, האָט טשעסלאַוו געכאַפּט אַ האַק און צוערשט דערלאַנגט מיט דער שאַרפער זייט דער מוטער, דער 48 יעהריגער מאַריאַ, זי איז געבליבען טויט אויפ'ן אָרט דאַן איז דער מערדער איבערגעגאַנגען צום צווייטען קרבן, עס איז געפאַלען דער 22 יעהריגער ברודער מיכאַל, נאָכדעם דער 24 יעהריגער יאַן, 15 יעהריגער סטעפאַן, 18 יעהריגע שוועסטער מאַריאַ און די 7 יעהריגע לאָקאַדיע.

בעת דעם בעסטיאַלישען מאָרד האָט זיך פון שלאָף אויפגעוועקט דער 20 יעהריגער ברודער סטאַניסלאַוו און ער האָט זיך געלאָזט ענטלויפען. דער צווילדעוועטער טשעסלאַוו האָט זיך געלאָזט איהם נאָכיאָגען און איהם מיט דער האַק שווער פערוואונדעט, אין אַ האַפנונגסלאָזען צושטאַנד האָט מען דעם פערוואונדעטען סטאַניסלאַוו אַפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

דעם מערדער האָט מען פערקאַוועט אין קייטען אַפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס־אַרעסט אין פּלעשעוו.

=====

צום בעקער־מייסטער־צעך — אין — לאָדז!

מיר מעלדען אייך, אַז די פּראָוואָצירענדע ווענדונג אויף אונזער אַדרעס איז קלאָר פאַר אינז צו וואָס איהר צילט. געגען רעוואָלווער־מעטאָדען וואָס אייער פּרעזעס משה פּאָזנאַנסקי ווענדעט אָן, כדי צו צווינגען די אַרבייטער זאָלען אַרבייטען 20 שעה אַ טאָג, געבען מיר איבער צו דער עפענטליכקייט.

די פערוואַלטונג פון פּראָפ. פעראיין פון ערנערונג־אינדוסטריע אין פּוילען, אָפּט. II, לאָדז, לאַגעווניצקאַ 4.

78

צו די פּראָווינצער בעקער־אַרבעטער

לאָזט אייך נישט פּראָוואָצירען פון פּרעזידענט פון בעקער־מייסטער־צעך משה פּאָזנאַנסקי, וואָס ווענדעט אָן רעוואָלווער־מעטאָדען געגען די אַרבעטער.

קומט נישט קיין לאָדזש

ווייל די בעקער־אַרבעטער קעמפען פאַר'ן 8 שעה'דיקן אַרבעטס טאָג.

די פּערוואַלטונג פון פּראָפ. פעראיין פון ער־ערונג־אינדוסטריע אין פּוילען אָפּט. II לאָדזש לאַגעווניצקאַ 4

83

צו דער עפענטליכקייט!

די בעקער מייסטער מעלדען, אַז די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשטעלט פאָדערונגען. מיר שטעלען פעסט, אַז דאָס איז אַ ליגענד. זיי ווילען פערפיהרען די עפענטליכע מיינונג. די בעקער־אַרבייטער ווילען נישט אַרבייטען קיין 20 שעה אַ טאָג, נאָר 8 שעה.

די פערוואַלטונג

פון פּראָפ. פאַריין פון ערנעהרונגס־אינד. אין פּוילען אָפּט. II, לאָדז. לאַגעווניצקאַ 4.

2084

8־טונג! צעירי מזרחי

אין וויכטיגע הכשרה־ענינים ווערט איהר אויפגעפאָדערט צו קומען היינט, 8 אַ זייגער אין אָוועגד אין פעראיינס לאָקאַל.

אהרן אַסט,
אלחנן פּיליק,
יחיאל עהרליך.

2072

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירן, בלאָז און האַרן־קראַנקייטן

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32־41

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילט מיט קוואַרץ־לאַמפּע (הויך־אויפּשטאַל)

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

PRACOWNIA JUBILERSKA

כ'נעהם אָן פון פערשידענע גאָלד, זילבער און פּלאַטין־אויסאַרבייטונגען ווי אויך פערשידענע טייערע שטיינער צו פערזעצען און פערשידענע רעפּעראַטורען צו מעסיגע פּרייזען

א. קירשבוים 31 פּיעטריקאָווער 31

רעכטס, 2־טען איינגאַנג, 1־טען שטאָק.

Łódzki Bank Depozytowy

S. A.

לאָדזער

דעפּאָזיטען־באַנק

אַקצ. געז.

לאָדז, פּיעטריקאָווער 5

נעהמט אָן פערצינזטע פּקדונות (וקלאַדן) אויף ביכלעך און לאָטעס און אין פרעמדע וואַלוטען פון 10 זלאָטעס אָן.

דאַס אויסצאָהלען קומט פאָר אויף ערשטען פערלאַנג ביים פאָרשטעלען דאַס פּקדונות־ביכעל.

Łódź, Piotrkowska 5

היינט, מיטוואָך צו דער יאָהרצייט פון דער מיטגרינדערין פון „מושב זקנים" פּאָמאָרסקאַ 54

נ. ע. מינה קאַנשטאַט

ווערט אין דעם זעלבען זקנים הויז, 5 אַ זייגער אין אָוונד פאָר קומען אַ הזכרה צו וועלכער עס לאַדעט איין די קרובים און פריינד פון דער פערשטאָרבענער

די פערוואַלטונג
פון דער חברה „מחסה לזקנים"

זאַפאָרט
איבערצוגעבען
2 צימער און קוך, פראָנט מיט באַלקאָן, אָהן יעדען רעמאָנט. אַל. 1. מאַי 38. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג־אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אָן פון 6—8 אָוועגד

געזעלשאַפט אָוונט־קורסן פאַר אַרבעטער אין וואַרשע, אָפּט. אין לאָדזש

זאַל „הזמיר", אַל. קאָשטשושקי 21

פרייטיק, דעם 6־טן דעצעמבער ד. י., 8 אָוונט קומט פאָר

אַ פאָרלעזונג א.ד.ט.: „כפאַרבען פאַריז"

וועגן ברונאָ יאַשיענסקיס ראָמאַן

פון חבר **ש. ל. שניידערמאַן** (וואַרשע)

איבערזעצער פונ'ם ראָמאַן „כפאַרברען פּאַריז".

טעזן: 1) דער דערפאָ־ג פון סאָציאַלע ראָמאַנען. 2) „כפאַרברען פאַריז", דער ערשטער רעוואָלוציאָנערער ראָמאַן אין דער פּוילישער ליטעראַטור. 3) די אידעאָלאָגיע פון פאַנטאַפעלער. 4) פאַריז אין פ־אַמען. 5) דער מהות פון פּראָלעטאַרישער ליטעראַטור.

פראַגמענטען פון „כפאַרברען פאַריז", רעציטירט דורך דער אַרבעטער־סטודיע „יידישע בינע".

בילעטען צו בעקומען אין קאַנצעלאַריע פון באַקלײדונגס־פאַריין, לאַגעווניצקאַ 4, און אין טאָג פון דער פאָרלעזונג — ביי דער קאַסע פון „הזמיר".

12073

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 4 דעצעמבער 1929

לאדז. 4 דעצעמבער 1929

דער שלוס פון דער פראפאגאנדע-אקציע

די רעגירונג האט טיכטיג אויסגענוצט די 30 טעג פויזע, וואס זי האט נעהאט צווישען דער נישט-צושטאנדגעקומענער ערעפנונג פון דער סיים-סעסיע סוף אקטאבער און דעם אנהויב פון דער סעסיע, וואס דארף פארקומען מארגען. די רעגירונג האט ארגאנזשירט א שטארקע פראפאגאנדע-אקציע און אלס אגיטאטארען האט זי ארויסגעלאזט נישט עמיצען אנדערש, ווי די מיניסטארען נופא, די נאהענטסטע פערטרויאונגס-מענער פון מארשאל פילסודסקי.

די פראפאגאנדע-קאמפאניע האט אנגעהויבען דער פרעמיער שוויטאלסקי אין ווארשא. דאן האבען זיך די מיניסטארען פונאנדערגעלאזט איבער די וויכטיגסטע צענטערען פון פוילען. עס האבען גערעדט: דער ארבייטס-מיניסטער מאראטשעווסקי אין פויזען, יוסטיץ-מיניסטער צאר אין קראקא, פאסט-מיניסטער בערנער אין קאטאוויץ, בילדונגס-מיניסטער טשערווינסקי אין ווילנא, אינערן-מיניסטער סקלארקאווסקי אין לאדז, האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי אין לעמבערג, ענדליך האט פינאנץ-מיניסטער נעהאלטען א מין עקספאזע אין פינאנץ-ראט.

די מיניסטארען האבען גערעדט אויף פערשיידענע טעמעס, אבער דער גרונד-געדאנק פון אלע פארלעזונגען איז געווען: די רעגירונגס-ארדנונג אין פוילען מוז געענדערט ווערען, ראס איז א מלוכה-נויטווענדיגקייט, וועלכע טאר נישט פערשלעפט ווערען. יעדער איינציגער פון די פרעלעגענטען האט פון א בעזונדערען שטאנדפונקט קריטיקירט די בית-איצטיגע קאנסטיטוציאנעלע ארדנונג אין לאנד און נעמאכט דעם פועל-יוצא, אז די קאנסטיטוציע מוז רעווידירט ווערען, אז די ענדערונגען דארפען נעהן אין דער ריכטונג פון פערשטארקען די אויספיהר-מאכט, אז פוילען מוז האבען א שטארקע רעגירונג, וועלכע זאל נישט זיין אנגעוויזען אויף די פארטייאישע קאניונקטורען און חשבונות אין סייב, אז דער הויפט פון דער מלוכה, דער פרעזידענט דארף בעקומען בערייטערע בריטערע רעכט, ווי דאס ניט איהם די בית-איצטיגע קאנסטיטוציע.

און אלע מיניסטארען האבען אין זייערע רעדעס קלאר נעגעבען צו פערשטעהן, אז די נויטיגע ענדערונגען אין דער מלוכה-ארדנונג מוזען און וועלען דורכגעזעצט ווערען, אומאפהענגיג דערפון, צי דער סיים וועט דערויף איינגעהן פרייוויליג; אויב דאס זאל נישט געשעהן, וועט דער קאמף אויס-געבראכט ווערען און, ווי ס'האט זיך אויסגעדריקט דער פרעמיער שוויטאלסקי — אריבערגע-טראגען ווערען אין אנדערע אפשניטען, און אנדערע מעטאדען. נאך שארפער האט דער דאזיגער ווארנונג נעגעבען אנ'אויסדרוק דער מיניסטער בערנער, רעד-ענדיג וועגען דער „גאנגרענע פון פארלאמענטא-ריזום", פאר וועלכער די רעגירונג וועט נישט אפ-טרעטען און איהר דראנג ארורכצופיהרען די ענדע-רונגען אינ'ם מלוכה-בוי.

א געוויסע אפווייכונג אינ'ם אלגעמיינעם טאן אין די מיניסטארישע רעדעס האט אריינגעבראכט דער מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע קוויאטקאווסקי. זיין רעדע האט אין זיך ענטהאלטען שילדערע זאצען, אויסדריקען און אנזאגען, און דאס איז זעהר כיפטאמאטיש. מינ. קוויאטקאווסקי שטעהט אין דער שפיץ פון האנדעל און אינדוסטריע רעסארט, ער איז בעפאלען פאר אלע אנדערע מיניסטארען בעקאנט מיט די ווירטשאפטליכע נויטען פון לאנד, ער האט אויך געגעבען אין זיין רעדע א מעהר אויספיהרליך און בולט בילד פון דער ווירטשאפטליכער לאגע, און דאס בילד איז ביים מיניסטער ארויסגעקומען זעהר טריב און נישט פרעהליך. מינ. קוויאטקאווסקי זייסט בעסער פאר אנדערע, ווי עמפינדליך דאס ווירטשאפטליכע לעבען איז לגבי יעטווערע איבערטרייסלונגען, און אז די נארמאלע ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפט פאדערט אויסצומיידען שארפע קאנפליקטען און איבער-רערונגען.

מינ. קוויאטקאווסקי האט טאקע דעריבער ערקלערט, אז די בעארבייטונג פון דער קאנסטיטוציע דארף געהערען אויסשליסליך צום סיים און אז די רעגירונג וועט נאר אנווייזען די אלגעמיינע ריכטו-ליניעס, בנוגע אלעם איבריגען וועט זי זיך „בעציהען אביעקטיוו און רעאל צו יעדער שטעלונג פון סיים".

דער דאזיגער אפזאץ אין דער רעדע פון מיניסטער קוויאטקאווסקי האט נעמאכט א רושם; דאס איז שוין נאר עפעס אנדערש פאר דעם, וואס עס האבען אנגעקינדיגט די איבריגע מיניסטארען. פיווייל איינזעהן אין דער ערקלערונג פונ'ם האנ-דעלס-מיניסטער, אז קיין שום איבערטרייסלונגען שטעהען נישט פאר, און אז די רעגירונג וועט וועלען דורכפיהרען די רעוויזיע פון דער קאנסטיטוציע אויף א פולקאם לעגאלען אופן.

— עז.

——=:§:=——

„נידער מיט די „ליטעראטען"
זאלען לעבען די „קאטארזשניקעס"!

אין ניו-יארקער „מארגען-זשורנאל" האט רעד. י. אוגער פערעפענטליכט א געשפרעך מיט א בע-וואוסטען רוסישען שריפטשטעלער און פאליטיקער, וועלכען מיר גיבען דא איבער מיט א קליינעם קיצור:

„איך האב די טעג געהאט די געלעגענהייט צו בעגעגענען זיך אין דאנציג מיט א בעוואוסטען רוסישען שריפטשטעלער און פובליציסט, וועלכער איז פאר'ן קריג געווען בעקאנט אלס ראדיקאלער פאליטיקער און רעדאקטאר פון איינעם פון די איינ-פלוסרייכסטע זשורנאלען אין רוסלאנד. היינט לעבט ער אין מאסקווא און געהערט צו די אזוי גערופע-נע „פאפוטשיקעס", ד. ה. צו די, וואס „געהען מיט'ן שטראם". זיי זענען די מאראנען, די אנוסים פון סאוויעט-רוסלאנד, צו וועלכע עס געהערען דאס רוב שריפטשטעלער און פובליציסטען פון דער צייט פון „פאר'ן חורבן".

אויף דער רייזע קיין דייטשלאנד האט דער אויבענדערמאנטער שריפטשטעלער זיך אויפגעהאל-טען א פאר טעג אין דאנציג ביי זיינעם א גוטען פריינד. ער האט בעקומען אנ'ערלויבניש ארויסצו-פאהרען אויף צוויי חדשים פון רוסלאנד, אבער ער וועט ווארשיינליך לענגער בלייבען אין אייראפא. איך האב געהאט די געלעגענהייט צו פערברענגען מיט איהם איבער צוויי שעה צייט, און צו פרעגען איהם וועגען פערשידענע ענינים און אויסצוהע-רען, וואס ער דערצעהלט וועגען לעבען און די שטימונגען אין סאוויעט רוסלאנד.

אויף מיין פראגע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דער סאוויעטען-מלוכה — דאס איז גע-ווען נאטירליך מיין ערשטע פראגע — האט ער מיר געגעבען א זעהר כאראקטעריסטישען ענט-פער.

— די יודען אין רוסלאנד, האט ער געזאגט, וואלט נישט ערגער און נישט בעסער געווען ווי אלע אנדערע בירגער, ווען זיי האבען נישט אי-בער זיך אויסער דער סאוויעט-רעגירונג נאך זייער „אייגענע רעגירונג" די יעווסעקציע. זיי שטעהען אלזא אונטער א ספעציעלער השגחה. איך האלט נישט די יודען פאר מעהר אדער פאר ווייניגער סאלעראנט ווי די רוסען, דייטשען, פראנצויזען אדער אנדערע. אבער א פאקט איז, אז אזוי נישט-סאלעראנט ווי יודען זענען געגען יודען, אזוי בע-קעמפען איינע די אנדערע, מיט אזא פערביסענ-קייט און אזא פאנאטיזם, ווי יודען טוען עס (איך רעד דא נאטירליך וועגען יודען פון ענטגעגענגע-זעצטע וועלט-אנשויאונגען אדער פאל טישע אי-בערציינונגען) — דאס זעהט מען נישט ביי קיין שום אומה ולשון. צוליב דער יעווסעקציע הייסט עס היינט אין דער וועלט, אז די סאוויעט מאכט פערפאלגט די יודען, די יודישע קולטור און די יודישע רעליגיע אויף גאר אנ'אויסטערלישען, אונ-ערהערטען אופן. אזוי איז עס טאקי. אבער מען פערגעסט דערביי, אז די יעווסעקציע האט דא די די האנד אין שפיל. די יעווסעקציע, וועלכע איז דער ספעציעלער משגיח און נאמן איבער אלע יו-דישע ענינים.

עס וואלט א סך געזונדער געווען אי פאר סאוויעט-רוסלאנד אי פאר די דארטיגע יו-דען, ווען די יעווסעקציע וואלט נישט עקזיסטירט. די סאוויעט-מאכט וואלט דאן נישט געהאט אזוי פיל געגנער צווישען די יודען פון דער גאנצער וועלט, ווי זי האט היינט, געגנער, מיט וועלכע מען דארף זיך רעכענען, דאן די פראטעסטען פון אלוועלטליכען יודענטום געגען די פערפאלגונגען פון די ציוניסטען, פון דער העבראאישער שפראך און פון דער יודישער רעליגיע מאכען אנ'איינדרוק און האבען א ווירקונג. די וועלט האט א מיינונג, אז די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד שטעהען היינט אויס ערגערע רדיפות און גבישות ווי אונטער'ן צא-ריסטישען רעזשים — און די מיינונג איז אויך בערעכטיגט.

וואס אנבעלאנגט אייער צווייטער פראגע וועגען דער קאלאניזירונג פון די יודען אין בירא-בי-דזשאן און קרים און אנדערע ערטער, קען איך אייך זאגען נאר איין זאך: פאר א געוויסען טייל יודען, וועלכע זענען דורך דער היינטיגער עקאנא-מישער פאליטיק רואינירט און דעקלאסירט געווא-רען, איז עס געווען א הילף, א צייטווייליגע און נישט קיין בעניגענדע, אבער דאך א הילף. קיין צוקונפט און קיין ממשות'דיגען יסוד האט אבער נישט די דאזיגע קאלאניזאציע צוליב פערשידענע סיבות, וועלכע איך קען איצט נישט בעריהרען. אט דאס איז אלץ, וואס איך קען אייך זאגען וועגען די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד.

אונזער געשפרעך איז דאן אריבער אנ'אנדער טעמא. זעהר אינטערעסאנט זענען געווען זיינע אויספיהרונגען וועגען דער אלגעמיינער לאגע אין דער סאוויעטען רעפובליק.

— אין די רעגירענדע ספערען, האט ער גע-זאגט, הערשען היינט אנדערע אנשויאונגען, אנ'אנ-דער גייסט, אנ'אנדער קוק אויף די אינערליכע און אויסערליכע אויפגאבען פון דער סאוויעט-מאכט. דער סטאליניזם האט כמעט פולקום ארויסגעשטופט דעם לעניניזם. דער אלמעכטיגער דיקטאטאר איז היינט סטאלין, דער „גענעראל-סעקרעטאר פון דער

(הייטער זעה 7-טע זייט)

ווער איז דאך דער דיסעלדארפער רוצח?
סענסאציאנעלע ערקלערונגען פונ'ם שעף פון דער בערלינער קרימינאל-פאליציי

די קרימינאל פאליציי אין דיסעלדארף פער-שמעלערט לעצטענס בעדייטענד דאס פעלד פון איהר אונטערזוכונג און אויספארשונג.

דער שעף פון דער בערלינער קרימינאל-פא-ליציי געגאט וועלכער האט ביז איצט פערעקשנעט זיך אפגעזאגט פון געבען וועלכע ס'איז ערקלערונגען וועגען גאנג פון דער אויספארשונג, האט אויפגע-נומען א פראנצויזישען זשורנאליסט און איהם גע-געבען פאלגענדע סענסאציאנעלע ערקלערונגען.

„מיר געפינען זיך איצט אויף עטליכע זעהר ערנסטע שפורען. ביז איצט האבען מיר נאכגעפארשט עטליכע הונדערט פערשידענע שפורען, וועלכע האבען צו גאר נישט געבראכט. דאס, וואס מען האט ביז אהער צוויסען געגעבען דער געזעלשאפט און דער פרעסע איז א מין פארשפייז צו דעם ווירקליכען „ענין" וועלכער וועט ערשט אנקומען.

איך האב מיטגעהאלפען — זאגט ווייטער געגאט — צו ענטדעקען איינינע סענסאציאנעלע אפערעס, וועלכע האבען געטראפען צוריק מיט 3 יאהר און וועלכע האבען מיך געצוואונגען אויסצופארשען 1800 שפורען פון פערברעכענס. אלע שפורען זענען געווען פאלש און דאך האב איך געכאפט דעם מערדער. דא אין דיסעלדארף האב איך צו טון מיט א פערזאן, וועמענס ארט טעטיגקייט און מעטאדען זענען פאר מיר נישט פרעמד, כאטש זיי רעזוארענטירען איג-נאנצען די געזעלשאפט.

א שטיינער, די געשיכטע מיט אננא האהן. דער געהיימנישפולער מערדער האט בעוויזען אין דעם פאל א בעדייטענדע ראפינירטקייט. דער קבר פון דעם קרבן איז אויסגעגראבען געווארען און דער פולער געהיימקייט און מיט דער געשיקטקייט פון א פראפעסיאנעלען גרעבער. ווען נישט א געוויסער ארט סאריום וועלכער האט בעוואוינען דעם פער-ברעכער אנצוצייכענען דעם אריענטאציאנס-פלאן, איז ווער וואלט זיך געקאנט פארשטעלען אז דער קערפער פון אננא האהן איז פונקט דארט בע-גראבען?

אויף דער פראגע פון זשורנאליסט צי איז דער געהיימנישפולער מערדער אנ'איינזאמער און זיך פערשלאסענער מענש, האט געגאט געענטפערט, אז די מאסען-מערדער פון האנאווער און אנדערע אין דעם ארט האבען געלעבט צווישען מענשען, דער מערדער פון דיסעלדארף דארף זיין א מענש, ביי וועלכען עס וועקט זיך פון צייט צו צייט דער פערברעכערישער אינסטינקט פון אנ'אוראלטער חיה. צווישען איהם און זיינע קרבנות איז ווארשיינליך פאר'ן פערברעכען אפילו קיין בעקאנטשאפט נישט געווען. — צופעליג געטראפען און אויפ'ן אכזריות'-דיגסטען אופן אויסגעפיהרט דעם מארד און נאך דעם פערברעכען קען די חיה אויף א געוויסער צייט זיין א גאנץ וואוילער מענש".

*

צווישען די בעפאלענע, וועלכע עס איז געלונגען זיך ארויסצודרעהען גאנץ פונ'ם „דיסעלדארפער וואמפירס" הענד געפינט זיך א דינסט-מעדעל, א געוויסע שולצער, וועלכער עס איז געלונגען א דאנק דעם וואס זי איז פעסט געבויט און זי האט שטארק געשריגען, זיך ארויסצורייסען פון דעם אנפאלער. 14 מעסער-וואונדען וועלען איהר בעד-שטימט דאס גאנצע לעבען דערמאנען דעם טרויע-ריגען פאל. דער מערדער האט געלאזט א טיפען שטעכפעל אויפ'ן פנים פון דעם מיידעל, א מעסער-שניט איבער'ן גאנצען פנים פון אויער צו אויער. זי איז נאך אנ'ערנסטע אפעראציע ערשט נישט לאנג צו זיך געקומען און דערצעהלט וועגען איהר בעגעגעניש מיט דעם פערברעכער פאלגענדעס:

„אויף א הויפט-גאס אין דיסעלדארף האט מיך פערטשעפעט א מאנספערשוין, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט אלס פאסט-בעאמטער און געבעטען איהם ערלויבען מיך צו בעגלייטען. דער וועג איז געלעגען דורך דעם אזוי גערופענעם ריין-פארק, אויף איינער פון די אלייען האט דער מאן מיר געוואלט א קוש געבען און איבערהויפט זיך אויפ-געפיהרט אזוי, אז ער האט ארויסגערופען ביי מיר אנ'אונרוהיגקייט, און א געוויסען מאמענט האבען מיר געדארפט אדורכגעהן א בריקעל. מיין בעגלייטער האט מיך געלאזט געהן פאראויס, און דעם זעלבען מאמענט האב איך דערפילט א שניט מיט'ן מעסער איבער'ן נאקען און נאכדעם אין משך פונ'ם קאמף האט ער מיר געמאכט נאך א צענדליג וואונדען. ער האט זיך אבער, זעהט אויס, דער-שראקען פאר מיינע געשרייען און איז ענטלאפען אין פארק אריין.

דער אנפאלער איז א יונגערמאן פון א יאהר 23, א מאגערער בלאנדין פון מיטעלען וואוקס און ראזע געזיכט, אין מאמענט, ווען ער האט מיך אויף דער גאס פערטשעפעט, האט ער געהאט א גוטמוטיג געזיכט, כ'וואלט מיר קיינמאל נישט פארגעשטעלט אז זיין סימפאטישער שמייכעל זאל בעהאלטען אין זיך אזוי פיל פערברעכערישקייט".

ביי דער טויטער מאמע...
אונערהערטער סקאנדאל מיט יודישע קינדער וואס לאזען נישט בעגראבען זייער מאמע

פון ניו-יארק מעלדעט מען: איינע פון די טרויעריגסטע און עקעלהאפטסטע געשעהענישען האט זיך געטראפען ביי דער לויה פון דער יורישער פרוי נאלדשטיין.

די פרוי האט פינף זין. צוויי זין, מאריס און נייטאן נאלדשטיין, וועלכע האבען לעצטענס געמאכט באנקראט און זענען געזעסען אין טורמע האט מען ערלויבט צו קומען צו דער לויה פון זייער מוטער. זיי זענען געווען צוגעשמידט אין קייטען איינער צום צווייטען.

באלד ווי די צוויי ברידער זענען אריינגעקו-מען אין הויז פון זייער מוטער, וועלכע איז שוין געלעגען אין ארון און האבען דערזעהען די אנדערע דריי ברידער ווינענדיג, האבען זיי אנגעהויבען ליארמע: און שרייען וועגען די זעקס הונדערט פונט, וואס זיי האבען געהאט געשיקט דער מאמען, און די ברידער האבען דאס צוגענומען פאר זיך.

א ווארט פאר א ווארט און עס איז געווארען א געשלעג לעבען דער מוטערס ארון, און ענדליך האבען די צוויי ברידער אנגעכאפט דעם ארון און געשריגען, אז זיי וועלען די מאמע נישט לאזען בעגראבען אזוי לאנג ווי מען וועט זיי נישט אפ-געבען די זעקס הונדערט פונט.

דער טומעל אין הויז און אין גאס איז געווען זעהר גרויס און מען האט דעם ארון נישט גע-קאנט רירען פון ארט, ביז מען האט געמוזט ברענגען פאליציי און מיט געוואלד אבגעריסען די צוויי צוזאמענגעבונדענע ברידער פון דער מוט-טערס ארון. דאס האט אבער לאנג געדויערט, ווייל עס איז נישט אזוי לייכט געווען אבצורייסען די ברידער פון דעם ארון. ערשט דאן איז פארגע-קומען די לויה.

——=:8:=——

60 פערזאן פערפרוירען אין טשיקאגא

לאנדאן, 3. (אטע) מ'מעלדעט פון טשיקא-גא, אז אין די צפון-מערב-שטאטען הערשען גרויסע פרעסט, אין טשיקאגא זענען 60 פערזאן דערפרוירען געווארען צום טויט.

9 טויטע און 25 פערוואונדעטע
בעת א באהן-קאטאסטראפע

ניו-יארק. אין אנלעי איז פארגעקומען א שווערע באהן-קאטאסטראפע, ס'איז אראפ פון די רעלסען א פאסאזשיר-צוג, פון אונטער די חורבות האט מען ארויסגענומען 9 דערהרגעטע און 25 פער-וואונדעטע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

4 דעצעמבער
מיטוואך
ב' כסלו תר"צ
זון-אויפגאנג 7.19
זון-אונטערגאנג 3 30

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע אין מזומן און פראדוקטען

וואיעוואודזטווע האט דערהאלטען אויף דעם צוועק 250 טויזענד זלאטעס

(—) היינטיגעס יאהר וועט די אונטערשטיצונגס אקציע פאר ארבייטסלאזע געפיהרט ווערען אין א ברייטערען אומפאנג, ווי אין די פאריגע יאהרען, לויט א פארשלאג פון דער וואיעוואודזטווע האט די רעגירונג פעראָרדענט, אז די אונטערשטיצונגען זאלען ארויסגעגעבען ווערען דעם גאנצען ווינטער און נישט איינמאליג, ווי דאס פלעגט זיין ביז איצט.

רעכט צו בעקומען אונטערשטיצונגען וועלען האבען די ארבייטער, וואס זענען רעגיסטרירט אין מלוכה־אמט פאר ארבייטס־פערמיטלונג, האבען נישט קיין שום פערמעגען און איינקונפט און וואוי־נען א לענגערע צייט אין לאדז. די אונטערשטיצונגען וועלען ארויסגעגעבען ווערען אין מזומן און פראָ־דוקטען. פאר א פריוולייריגען — 20 זל. פאר א פאמיליע ביז 3 פערזאן — 30 זל. און פאר א פאמיליע מעהר ווי פון 3 פערזאן 45 זל. א חודש. רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע און דאס פער־טיילען פון די פראדוקטען (עווענטועל מזומן) וועלען אדורכפיהרען די מאגיסטראטען אונטער דער קאנ־טראל פון דער וואיעוואודזטווע. ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען די אונטערשטיצונגען באלד שוין ארויס־געגעבען ווערען. די וואיעוואודזטווע בעזיצט שוין די נויטיגע מיטלען און האט שוין בעקומען אינסטרוק־ציעס פון ארבייטס־מיניסטעריום.

(2) דער שטאט־פרעזידענט זשעמיענצקי האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון די פוילישע פראָ־פעסיאנעלע פעראיינען (נ.פ.ר.) בראש מיט רעפ. וואשקעוויטש, וועלכע האט אינטערוועניערט וועגען שטיצע פאר ארבייטסלאזע.

דער שטאט־פרעזידענט האט ערקלערט דער דעלעגאציע, אז באלד ווי ס'וועט דערהאלטען ווע־רען דאס געלד פון דער וואיעוואודזטווע, וועט מען אנהויבען פערטיילען לעבענסמיטעל פאר די ארבייטער לויט די נארמעס, וואס זענען פעסט־געשטעלט געווארען.

די דעלעגאציע האט געבעטען, אז פאר די ארבייטסלאזע זאל אויך פערטיילט ווערען קוילען. דער פרעזידענט האט צוגעזאגט די פראגע אויפצו־הויבען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון מאגיסט־ראט. ווייטער האט דער שטאט־פרעזידענט צוגע־זאגט אויך צו בעטראכטען די פראגע וועגען לע־בענסמיטעל־הילף פאר די סעזאן־ארבייטער, וועל־כע האבען היינטיגעס יאהר ווייניג פערדינט און האָ־בען זיך נישט געקענט מאכען קיין זאפאסען אויף ווינטער.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די וואיע־וואודזטווע בעקומען פון ארבייטס־מיניסטעריום 250 טויזענד זל. אויף ווינטער־שטיצע פאר די ארבייטסלאזע. פון דער סומע וועט די שטאט לאדז בעקומען מעהר ווי א העלפט. בשעתו האט דאס מיניסטעריום זיך ארויסגעזאגט פאר דעם, אז די שטיצע זאל ארויסגעגעבען ווערען אין מזומן, אבער פיי די קאמונאלע מאכט און סיי דעלעגאציעס פון די ארבייטסלאזע זענען געווען פאר איינקויפען לע־בענסמיטעל און פערטיילען זיי. די צווייטע מיינונג האט געזיגט און דער מאגיסטראט וועט פערטיי־לען די שטיצע אין לעבענסמיטעל.

(2) נעכטען איז א דעלעגאציע פון קלאסען פעראיין פון די טעקסטיל־ארבייטער ארויסגעפאה־רען קיין ווארשא, כדי איבערצוגעבען דעם אר־בייטס־מיניסטער פריסטאר א מאטיווירטען מע־מאריאל מיט די פאדערונגען פון די טעקסטיל ארבייטער. אינ'ם מעמאריאל ווערט געפאדערט א) אסיגנירען ענטשפרעכענדע פאנדען אויף בעהיי־צונג און לעבענסמיטעל־הילף פאר ארבייטסלאזע, ב) ווידער געבען די מלוכה'שע דרינגענדע הילף פאר ארבייטסלאזע, ג) שנעל ערלעדיגען דעם ענין אויסצאהלען הילף פון ארבייטסלאזען פאנד פאר די ארבייטער פון די שטאטישע פלאנטאציעס, ד) אבשאפען דעם טויטען־סעזאן פאר סעזאן־אר־בייטער.

סקאנדינאווען אינטערעסירט זיך מיט לאדזער סחורות

אין שטאקהאלם עפענט זיך אנ'אויסשטעלונג פון פוילישע טעקסטיל־מוסטערען

די האנדעלס־קאמער אין לאדז מעלדעט, אז לויט דער איניציאטיוו פון דער פויליש־שוועדישער האנדעלס־קאמער אין שטאקהאלם וועט פון'ם 15. ביז'ן 30. יאנואר 1930 אין שטאקהאלם פאר־קומען אנ'אויסשטעלונג פון מוסטערען פון פויליש־ער טעקסטיל־אינדוסטרי. די אויסשטעלונג וועט בעשטימט ארויסרופען גרויס פעראינטערעסירונג אויף דעם טעקסטיל־מארק פון די סקאנדינאווישע לענדער (שוועדען, נארוועגיען און דענעמארק), וועלכע אימפארטירען יעהרליך פאר 120,000,000 זלאטים גארן, טעקסטיל און טריקאטאוש אויס־ארבייטונגען.

די שוועדיש־פוילישע האנדעלס־קאמער פער־פליכטעט זיך אדורכצופיהרען די גאנצע פראפא־גאנדע דורך ארטיקלען אין דער פרעסע, פונאנדער־שיקען צירקולארען, פערזענליכע און פראפאגאנ־דע צווישען די סקאנדינאווישע הורטאזניקעס או"ז.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די לאדזער האנדעלס־קאמער זיך געווענדעט צו די גרעסערע פירמעס מיט א פארשלאג אנטיילצונעהמען אין דער אויסשטעלונג, אנווייזענדיג דערויף, אז דעם עווענטועלען דעפיציט וועט דעקען די האנדעלס־קאמער אדער דער עקספארט־פעראיין פון דער פוילישער טעקסטיל־אינדוסטרי. דער פעראיין איז איך גרייט אנצעווייזען די געהעריגע פארשטעהער וועלכע מען וועט קענען נאך דער אויסשטעלונג איבערגעבען די קאלעקציעס צו ווייטערדיגער פרא־פאגאנדע פון דער לאדזער פראדוקציע.

אין די לאדזער ווירטשאפטליכע ספערען האט די אויסשטעלונג שוין ארויסגערופען דעם געהע־ריגען אפקלאנג און א סך פירמעס האבען זיך ער־קלערט זייער גרייטקייט ארויסצושיקען זייערע קא־לעקציעס.

ווייטערדיגע פארשלאגען נעהמט אן די האנ־דעלס־קאמער (טארגאווע 63) ביז'ן 10־טען דע־צעמבער.

דער סוף פון א סענסאצ. געשיכטע מיט שווינדלער־באנדיטען

זיי האבען אויסגענארט דאס פערמעגען ביי אנ'עמיגראנט פון אמעריקא

האבען געוואלט גרינדען א באנדיטען־שייקע און אריינציהען אין דעם עסק א פאליציי־קאמיסאר. — די חברה־לייט זיצען איצט אלע אין תפיסה

(וו) ווינצענטי שאפראן האט 15 יאהר אפ־געלעבט אין אמעריקא און איז צוריקגעקומען אהיים מיטברענגענדיג זייגע אפשפארונגען 1160 דאלאר. דאס איז געווען אין יוני 1921. אויף דער קאַ־ישער באהן האט ער געטראפען עפעס אנ'אומבעקאנטען, וועלכען ער האט דערצעהלט וועגען זיין רייזע. דער־וויל האט זיך איהם פערוואלט עסען און דער נייער בעקאנטער האט איהם גענומען פיהרען אין א רעסטאראציע, וואו ס'קאסט בילינ און מ'גיט גוט עסען, געפיהרט האט ער איהם דורכ'ן פא־ניאטאווסקי פארק.

אויפ'ן וועג האט דער בעקאנטער געפונען א פעקעלע מיט דאלארען, אזוי ווי ער איז געוועזן „אנ'ארענטליכער" מענש, האט ער מיט דעם געפו־נענעם געלד בעשלאסען זיך צו טיילען מיט שאפרא־נען, זענען זיי אוועק אין א ווייטיגער אלעע און גענומען זיך טיילען. מיטאמאל איז אנגעלאפען עפעס א העֶר (שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז געווען באלעסלאוו וואיטשעכאווסקי) און האט געמאכט א טומעל, אז דאס זענען זיינע דאלארען. ביי דער געלעגענהייט האט ער רעווידירט שאפ־ראנען און ביי איהם צוגענומען דאס גאנצע געלד, וואס יענער האט ביי זיך געהאט.

ווען ביידע אומבעקאנטע זענען אוועק, האט שאפראן אריינגעקוקט אין טעשעל, וואו ער האט געהאלטען זיין פערמעגען, און ס'איז איהם גע־ווארען פינסטער אין די אויגען — אנשטאט זיינע דאלארען האט ער געפונען דארט א פעקעל מיט פאפיר. ער האט באלד וועגען דעם געמאלדען אין אויספארשונגס־אמט. די אויספארשונג האט אבער גארנישט געקענט פעסטשטעלען.

איינמאל איז אין אויספארשונגס־אמט געקו־מען איינער יאן ראבושינסקי און געמאלדען, אז א געוויסער יוליאן גאוראנסקי האט ביי איהם גע־קויפט א הויז פאר 700 דאלאר. שפעטער האט ער צופעליג אונטערגעהערט א געשפרעך, פון וועל־כען ער האט געדרונגען, אז גאוראנסקי מיט זיינע חברים האבען אויסגעפיהרט דעם שווינדעל איבער שאפראנען. וואיטשעכאווסקי און גאוראנסקי זענען ארעסטירט געווארען, מ'האט זיי אבער בעפרייט אויף קויצע.

אין יאהר 1923 איז גאוראנסקי אנטלאפען קיין אמעריקא, וואו ער איז געווארען א סוטענער און מ'האט איהם פון דארט ארויסגעשיקט. אין ער געקומען קיין ווארשא און געעפענט דארט א שענק. אין יאהר 1925 איז ער געקומען קיין לאדז, אזוי ווי דא איז געווען בעזאוסט, אז ער איז אנטלאפען קיין אמעריקא, האט מען איהם דא נישט געזוכט און ער האט דא געוואוינט ביז סעפטעמבער 1928, ווען מ'האט איהם ענדליך ארעסטירט.

נעכטען איז זיין פראצעס פארגעקומען אין קרייז־געריכט, גאוראנסקי האט זיך נישט מודה געווען. דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 3 יאהר טורמע און געשענקט א דריטעל צוליב דער אמנעסטיע.

(2) וועגען דער פערזאן פון גאוראנסקי דער־וויסען מיר זיך נאך פאלגענדע סענסאציאנעלע איינ־צעלהייטען.

מיט עטליכע יאהר צוריק איז צום קאמיסאר [illegible] קא, וועלכער איז דאן געווען אנגעשטעלט ציוויל, צ[illegible] געקומען עפעס א יונגערמאן און האט איהם פער[illegible] בעטען אין א קנייפע, ווייל ער האט איהם מיטצו[illegible] טיילען עפעס וויכטיגעס. אין די שענק האט ד[illegible] אומבעקאנטער (דאס איז געווען יוליאן גאו[illegible] ראנסקי), דערצעהלט, אז ער האט צוזאמענגע[illegible] שטעלט א באנדע און כדי צו זיין זיכער, אז [illegible] וועט נישט אריינפאלען ווייל ער שאפען זיך [illegible] שותף צווישען דער פאליציי. דעריבער שלאגט [illegible] פאר, אז קאמיסאר מיקא זאל ווערען זיין שות[illegible]

קאמיסאר מיקא האט כלומרשט מספים גע[illegible] ווען אין בעקומען דערוויייל „האנד־געלד" [illegible]0,000 מארק, וואס איז צו יענער צייט געווען א בערי[illegible] טענדער בעטראג און א ברילאנטענעם רינג. דא[illegible] געלד און דעם רינג האט קאמיסאר מיקא אפגע[illegible] געבען אין אויספארשונגס־אמט. אין עטליכע ט[illegible] ארום האט מען קאמיסאר מיקא איינגעלאדען [illegible] דער ארגאניזאציאנס־זיצונג פון דער באנדע, ווו[illegible] די הויפטראל האט געשפילט גאווראנסקי, באלעס[illegible] לאוו וואיטשעכאווסקי, וועלכער האט געטראגען דע[illegible] צונאמען „זהעכליאק" (ער איז שפעטער פער'משפט געווארען אויף 6 יאהר שווערע טורמע), און ב[illegible] מעל (פער'משפט געווארען אויף 4 יאהר שווער[illegible] טורמע).

ווען אלע זענען שוין געווען גוט שכור, זענ[illegible] אנגעקומען פאליציאנטען און מיט דער הילף [illegible] קאמיסאר מיקא זיי ארעסטירט. גאווראנסקין [illegible] אבער געלונגען ארויסצושפרינגען פון 1. שטא[illegible] און צו אנטלויפען.

אויף דער באהן האט ער געטראפען שאפ[illegible] ראנען און דערקענט, אז ער איז א פרעמדער [illegible] ער האט מיט איהם פערפיהרט א געשפרעך או[illegible] ענגליש און אזוי ארום זיך פערשאפט זיין צוטר[illegible] אין איהם בעשווינדעלט.

צוויי בעאמטע ארעסטירט

פאר מיסברויכען דורך פאלשע קוויטונגען

(—) די פאוויאטאווע מאכט האט זיך דער־וואוסט, אז איינער פון די בעאמטע סטאניסלאוו דזשעוואסקי, א קאנטראלער פון פלייש, בעגעהט מיסברויכען. מ'האט אנגעהויבען אנ'אויספארשונג און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דזשעוואסקי האט אויסגעשריבען פאלשע קוויטונגען. ארויסגע־בענדיג די קוויטונגען אויף קלענערע סומען, ווי ער האט איינגקאסירט. דזשעוואסקי איז דורך דער לאדזער סטאראסטווע איבערגעגעבען געווארן דער פראקוראטור.

גלייכצייטיג איז אויך ענטדעקט געווארען מיסברויכען אין דער וועג־אפטיילונג. די מיסברוי־כען איז אויף דעמונ:לבען אופן בעגאנגען דער בעאמטער מלינארטשיק, אויך דער דאזיגער בע־אמטער איז איבערגעגעבען געווארען דער פראָ־קוראטור.

קאנטראל־פערזאמלונגען פון יאהרגאנג 1889, 1902 און 1904

היינט דארפען זיך צושטעלען אין פ.ק.או. I (נאווא־טאַרגאָווע 18) שערעגאוועצעס פון רעזערוו און לאנד־שטורם מיט אין אהן געוועהר (קאטעגאריע A C1 C2 און D) וואס זענען געבוירען געווארען אין 1889, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פאליציי־קאמיסאריאטען און זייערע פאמיליען־נע־מען הויבען זיך אן אויף

N O

מארגען – P

אין פ.ק.או. לאדז II (נייע ציגעל־גאס 51) היינט, די געבוירענע אין 1904 י., וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פאליציי־קאמיסאריאט און זיי־ערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E F G H

מארגען 7 קאמיסאריאט

I J K L Ł M N O

שול־פעריען

פון 21. דעצעמבער ביז'ן 3. יאנואר

(—) דאס שול־קוראטאריום האט דערהאלטען א מיטטיילונג, אז היינטיגעס יאהר וועלען די שול־פעריען דויערן פון 21. דעצעמבער ביז'ן 3. יאנו־אר. אין די הויך שולען וועלען די פעריען זיך אנהויבען דעם 15. דעצעמבער און וועלען דויערן ביז'ן 8. יאנואר.

ביז פריהלינג

פעראָרדנונג וועגען שטאלען

(2) בשעתו האט דער מאגיסטראט ארויסגע־געבען א פעראָרדנונג, אז ביז'ן 1. נאוועמבער זאלען אלע שטאלען אין לאדז געבראכט ווערען אין א געהעריגער ארדנונג, פאר נישט אויספיהרען די דאזיגע פעראָרדנונג האט געדראהט א שווערע שטראף.

לויט דער השתדלות פון די קיה־בעזיצער האט דער מאגיסטראט בעשלאסען צו פּראלאנגירען דעם טערמין ביז פריהלינג 1930.

גנבה אויף 1.500 זל.

(3) עהערנעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינבעקומען אין דער וואוינונג פון א געוויסען העבערמאן אויף לאגעוונצקא 7 און פון דארט ארויסגענומען פערשידענע חפצים פאר 1.500 זל.

פערזענליכעס

(וו) לויט א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט איז דער בייאיצטיגער פראקוראר ביים לאדזער קרייז־געריכט ד"ר מארקאווסקי בעשטימט געווא־רען אויף דעמזעלבען אמט ביים קרייז־געריכט אין לעמבערג.

ארום דעם חנוכה־באזאר פון „וו.י.ז.א."

ווי עס איז געווען פאראויסצוזעהן, האט דער חנוכה־באזאר, וואס ווערט איינגעאָרדענט דורך דעם פרויען־פערבאנד „וו.י.ז.א." פון 12–16 ה. ח. ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין אלע שיכטען פון דער היגער יודישער בעפעל־קערונג שוין דערפאר, וואס דאס וועט זיין דער ערשטער טראדיציאנעלער יודישער באזאר ביי אונז אין שטאט.

די חפצים־זאמלונג ווערט ווייטער געפיהרט און די פרויען פון „וו.י.ז.א." ברענגען יעדען טאג נייע ווערטפולע חפצים, וועלכע עס שענקען גערן די היגע יודישע און אויך נישט־יודישע סוחר'ישע קרייזען.

די טעכנישע פארבעריייטונגען ווערען געפיהרט אין א זעהר שנעלען טעמפא און עס ווערען גע־מאכט אלע מעגליכע אנשטרענגונגען, אז די ערעפנונג פון באזאר זאל פארקומען צום בעשטימ־טען טערמין.

אפגעזאגט 17 אנגעשטעלטע פון דער קראַנקען-קאסע

צווישען זיי 4 יודען

דער קאָמיסאַר פון דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע האָט פון 1-טען דעצעמבער אָן אָפּגעזאָגט 17 אָנגעשטעלטע פון דער קראַנקען-קאַסע, דערונטער 4 יודען. 2 יודען האָבען געאַרבייט אין דער אינסטיטוציע 8 יאָהר. דער יודישער אָנגעשטעלטער אין דער אַלעקסאַנדערער קראַנקען קאַסע ה' ראָזענבלום האָט געאַרבייט דאָרט זייט די הייל-אינסטיטוציע איז ענטשטאַנען. די אָנגעשטעלטע וועלכע ווערען בעזייטיגט בעקומען גלייך אויסגעצאָהלט די 3-חדשים׳דיגע ענטשעדיגונג. ביז היינט האָט שוין די קראַנקען-קאַסע אויסגעצאָהלט ענטשעדיגונגען אויף אַ סומע פון 20.000 זל.

(ד) ווי מיר דערוויסען זיך, ווערט אין די אָנפיהרענדע קרייזען פון דער קראַנקען-קאַסע אַרומגערעדט דער פּראָיעקט וועגען בעזייטיגען די פעלדשערס און פערטרעטען זיי מיט קראַנקען-פלעגערינס. דער פעלדשער-פעראיין האָט זיך צוליב דעם געווענדעט מיט אַ פּראָטעסט צום אַרבייטס-מיניסטעריום.

האט פייפער געגעבען כאבאר, אדער נישט?

פּראָצעס אין מיליטערישען געריכט

(–) מיט אַ צייט צוריק איז אין לאָדזער מיליטערישען קרייז-געריכט פאָרגעקומען אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען פּו"קאָווניק ראָגאַלסקי, פּאָרוטשניק קיאָינאַ און סערזשאַנט ווורובעל פאַר בעהמען כאַבאַר. דער הויפּט-עדות איז דעמאָלט געווען אַ געוויסער פייפּער, וועלכער האָט ערקלערט, אַז ער אַליין האָט די דערמאָנטע אָנגעקלאָגטע בעגעבען „לאַפּיבקע". אויפ׳ן גרונד פון דעם דאָזיגען עדות-זאָגען האָט דאָס מיליטערישע געריכט פערמשפּט די אָנגעקלאָגטע אויף פערשידענע טערמינען טורמע און האָט פערפיהרט אַ פּראָצעס געגען דעם עדות פייפּער פאַר געבען כאַבאַר.

אין גיכען וועט פאָרקומען פייפּער׳ס פּראָצעס, ס׳איז אָבער כאַראַקטעריסטיש, אַז פייפּער לייקענט איצט אין אַלעם און ערקלערט, אַז ער האָט קיינעם קיין לאַפּיבקע נישט געגעבען. ער זאָגט, אַז די ערקלעהרונגען בעת׳ן פּראָצעס פון פּו"קאָווניק ראָגאַלסקי האָט מען איהם געצוואונגען צו געבען.

די פערטיידיגער פון די בשעתו בעשולדיגטע מיליטער-לייט האָבען איצט אָנגעהויבען בעמיהונגען צו בענייען דעם דעמאָלדיגען פּראָצעס.

די רעטזעלהאפטע ביינער

זאַלען זיין פון אַ גייסטיג-קראַנקער יודישער פרוי

(–) די פערגאַנגענע וואָך האָבען מיר געבראַכט די ידיעה וועגען דער סענסאַציאָנעלער ענטדעקונג פון מענשליכע ביינער אויף פּעטריקאָווער 92. ווי די עקספּערטיזע האָט פעסטגעשטעלט זענען דאָס געווען ביינער פון אַ פרוי. איצט איז ענטשטאַנען אַ השערה, אַז דאָס זענען ביינער פון דער פרוי ח.ה. לעווקאָוויטש, וועלכע האָט געוואוינט אויף פּעטריקאָווער 88 און איז פערשוואונדען געוואָרען מיט 3 יאָהר צוריק. זי איז געווען גייסטיג קראַנק און איז ענטלאָפען פון קאַכאַנובקע. די קראַנקהייט איז ביי איהר ענטשטאַנען זייט ביי איהר זענען געשטאָרבען איהרע 2 קינדער. זי איז געווען אַ טאָכטער פון פשעדבאָושער סוחר שאַפּיראָ

א רייה נייע באַנקראַטען

ערקלערט דורכ׳ן האַנדעלס-געריכט

(2) אויף דער לעצטער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט זענען ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט די פאָלגענדע פירמעס:

שמעון מאסע (פּיעטריקאָווער 33), וועלכער האָט דעם 11 אַפּריל אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען. דער טערמין פון באַנקראָט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דעם 15 אַפּריל ה. י.

שמואל זאַלצבערג (נאָוואָמיעסקאַ 17) האָט איינגעקויפט גאַרן פאַר זיין טריקאָטאַזש-געשעפט און אויסגעשטעלט וועקסלען אויף 18.000 זל. דעם 15 אָקטאָבער האָט ער אָפּגעשטעלט זיינע צאָהלונגען, בעהאַלטען די סחורה און די מאַשינען איבערגעטראָגען אויף נאַרוטאָוויטשאַ 22 און דאָרט געפיהרט דאָס געשעפט אונטער דער פירמע מאיר צינגמאָן (מאיר צינגמאָן איז אַ פלימעניק פון שמואל זאַלצבערג׳ס פרוי, וועלכע פיהרט אָן מיט׳ן געשעפט). זאַלצבערג האָט זיך בעהאַלטען. זאַלצבערג און צינגמאָן זענען ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט און דאָס געריכט האָט בעשלאָסען ביידען צו אַרעסטירען.

ווילהעלם פייפער פון אַלעקסאַנדער האָט ביי דער פירמע דאַפנער יאָפע געקויפט פאַר 30 טויזנד זל. סחורה און האָט די רעכנונג געדעקט מיט אייגענע וועקסלען. די וועקסלען האָט ער אָבער נישט אויסגעקויפט. דאָס געריכט האָט פייפער׳ן ערקלערט פאַר באַנקראָט. דער טערמין פון באַנקראָט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען פון 25 סעפּטעמבער 1928.

ווער האט פערלוירען?

זאַכען, וואס מ׳האט געפונען אין די טראַמוואַיען

(2) אין פערלויף פון חודש נאָוועמבער זענען אין די טראַמוואַיען געפונען געוואָרען פאָלגענדע געגענשטאַנדען: 16 שירעמס, 1 פאַרהאַנג, 2 טעקעס, 2 פאָר הענדשקעס, 7 דאַמען-ביימלען, 4 ביכלען, 1 קאָלדרע, 1 זייגער, 2 פאָר הויזען, 2 שטעקענס, 10 פאַסטומענטען, אַ וועקסעל אויף 300 זל., 2 סוועטערס, 1 קאָרב, 1 שאַל, 1 פאָר קאַלאָשען, 1 היטעל, 1 אויערינגעל, 2 קליידער, אַ שנור פערל און אַ קראַגען. די זאַכען זענען אָפּצונעהמען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער טראַמוואַי-געזעלשאַפט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפּעץ (פּעטריקאָווער 193), מילער (פּיעטריקאָווער 46), גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15), פערעלמאָן (צגעלניאַנאַ 64), ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), ז. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

א פאבריק-שרפה

(2) נעכטען 9 אָוענד איז אויף פּיעטריקאָווער 61 אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער טריקאָטאַזש-פאַבריק פון לעאָן פיינגאַרטען.

עס האָט אָפּגעברענט דער 3-טער שטאָק. דער שאָדען איז בעדייטענד. די פאַבריק איז נישט געווען אַסעקורירט.

טעלעגראמען

ערב דער ערעפנונג פון דער סיים-סעסיע

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ דער מאַרשאַל פּילסודסקי מיט׳ן מיניסטער ד״ר שוויטאַלסקי. נאָך דער קאָנפערענץ האָט מען געשמועסט אין די פּאָליטישע קרייזען, אַז וואָהרשיינליך וועט דער ערשטער רעדען אויף דער סיים-זיצונג דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי. די רעדע פון פינאַנץ-מיניסטער וועט זיך בעגרענעצען מיט ווירטשאַפטליכע און בודזשעט-פראַגען. פּאָליטישע פראַגען וועלען אין דער רעדע נישט בעריהרט ווערען.

די איינצעלהייטען פון דער רעדע וועלען נאָך בעאַרבייט ווערען אויף אַ ספּעציעלע זיצונג פון מיניסטעראַן-ראַט, וועלכע וועט פאָרקומען היינט מיטאָג.

אין די סיים-קרייזען האָט זיך געשטאַרקט די מיינונג, אַז אין דער ערשטער צייט פון דער סיים-סעסיע וועט די רעגירונג נישט שטערען די נאָרמאַלע פּאַרלאַמענטאַרישע אַרבייט. די שטעלונג פון דער רעגירונג איז אָבער אויך אָפּהענגיג פון דעם פערהאַלטען זיך פון דער אָפּאָזיציע. צי זי וועט נישט מאַכען קיין שאַרפע אַרויסטריטען געגען דער רעגירונג.

גרויסע בעראטונג פון מלוכה-פרעזידענט מיט מארשאל פילסודסקי, פרעמיער שוויטאלסקי און דעפ. סלאוועק

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג, אין וועלכער עס האָבען אָנטייל גענומען דער מלוכה-פרעזידענט, מאַרשאַל פּילסודסקי, פּרעמיער שוויטאַלסקי און דער פרעזעס פון ב.ב.-קלוב דעפּ. סלאַוועק.

אין די אָפּאָזיציאָנעלע קרייזען גאָהען אַרום פערשידענע השערות וועגען דעם רעזולטאַט פון דער ראַזיגער בעראַטונג, אָבער קיינער ווייסט נישט אויף זיכער, וועלכע פראַגען עס זענען דאָרט בעהאַנדעלט געוואָרען.

ווידער קלאנגען וועגען פונאנדערלאזן דעם סיים

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די אָפּאָזיציאָנעלע קרייזען געהען אַרום קלאַנגען, אַז אויב אויף דער ערעפנונגס-זיצונג פון דער נייער סיים-סעסיע וועט אויסגעדריקט ווערען אומצוטרוי דער רעגירונג וועט דער סיים פונאַנדערגעלאָזט ווערען, אָדער די רעגירונג וועט זיך אָפּגעבען אין דימיסיע און עס וועט בעשטימט ווערען אַ נייע רעגירונג.

פּאָליטישער ארעסט אין ווארשא

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש) די פּאָליציי האָט אַרעסטירט אַ געוויסען שלמה קאַנעמאַן, וועלכער זאָל זיין אַ זעהר אָנגעזעהענער קאָמוניסט, אַ געוועזענער באָלשעוויסטישער קאָמיסאַר אין כאַרקאָוו. קאַנעמאַן איז אַמאָל געווען פאָרשטעהער פון דער סאָוויעטישער האַנדעלס-מיסיע אין פּוילען און האָט איינגעקויפט טעקסטיל-סחורות אין לאָדז. איצט איז קאַנעמאַן געקומען פון רוסלאַנד, כדי נאָך די לעצטע אַרעסטען צוריק אויפצובויען די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין פּוילען.

ליגע געגן אנטיסעמיטיזם און א"י-פראגע

פּאַריז. 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). היינט האָט זיך געענדיגט די יעהרליכע קאָנפערענץ פון דער ליגע צו קעמפען געגען אַנטיסעמיטיזם. אין דער ארץ-ישראל-פראַגע איז קיין שום רעזאָלוציע נישט אָנגענומען געוואָרען. דער מאָטיוו דערפון איז געווען, וואָס די ליגע וויל זיך נישט אַנגאַזשירען אין קיין פּאָליטישע פראַגען.

היטלעראווצעס מאכען אנטי-יודישע עקסצעסען

בערלין, 3 (טעלעגראַפיש דורך יט״א). אין אַלטענבורג האָבען די היטלעראָווצעס היינט אָרגאַניזירט אַנטי-יודישע עקסצעסען.

די אָרטיגע איינוואוינער האָבען זיך געשטעלט אין שוץ פון די יודישע פערביינעהער. די כוליגאַנישע היטלעראָווצעס זענען אַזוי ווייט בעדראָהט געוואָרען פון די איינוואוינער, אַז פּאָליציי האָט זיי געמוזט שיצען.

בערלין, 3 (אַטע) בעת די אַנטי-יודישע עקסצעסען זענען 60 יודען פערוואונדעט געוואָרען.

עס איז אויך געקומען צו אַ העפטיגען צוזאַמענשטויס צווישען די היטלעראָווצעס און רייכסבאַנער. פון ביידע צדדים זענען פערהאַן 20 פערוואונדעטע.

ש

2 יודישע מיידלעך בעשטראפט פאר קאמוניזם

ירושלים, 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). דאָס געריכט האָט פערמשפּט פאַר קאָמוניזם צו פיר חדשים טורמע די צוויי מיידלעך בלומה מאַרבוים און חוה ליפסאָן, וועלכע וועלען אויך אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד נאָכ׳ן אָפּזיצען די שטראָף.

טרויער-זיצונג פון ציוניסטישן עקזעקוטיוו

צוליב׳ן טויט פון ד״ר רייך

לאָנדאָן, 3 (טעלעגראַפיש דורך יט״א).

היינט, מיטוואָך, קומט פאָר אַ זיצונג פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו געווידמעט דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם ד״ר רייך.

די טרויער-רעדע וועט האַלטען פּראָפ. חיים ווייצמאַן.

עס ווערט פּראָיעקטירט צו שאַפען אַ פאָנד אויפ׳ן נאָמען פון ד״ר רייך.

„בענטוויטש איז דער גרעסטער שונא פון די אראבער"

ערקלערט דער מופתי

ירושלים, 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). דאָס שיק-יונגעל, וועלכער האָט אויסגעפיהרט דעם אַטענטאַט אויף בענטוויטש׳ן האָט ערקלערט, אַז ער איז אַ געטרייער לעזער פון אַראַבישע צייטונגען פון וועלכע ער האָט זיך דערוואוסט, אַז בענטוויטש איז דער גרעסטער שונא פון די אַראַבער, דעריבער האָט ער געוואָלט זיך נוקם זיין און איהם אומבריינגען.

ערקלערונג פון הויפט-מופטי

(ענדע פון דער 1. זייט).

האָבען אַרויסגעבראַכט די אַראַבער פון געדולד.

וועגען זיך אַליין האָט דער מופתי אויך גערעדט. ער האָט קיינמאָל נישט אויפגערייצט די אַראַבער געגען יודען, להיפך, ער פלעגט בערוהיגען די אויפגערייצטע אַראַבישע געמיטער, דאָ דערצעהלט ער, ווי אַזוי עס איז געקומען צו די לעצטע געשעהענישען ביים אָמאַר-מעטשעט, אַז ער האָט אַריינגערופען די אויפגערעגטע אַראַבער און קאַפּיטלעך פון קאָראַן, נאָר פּלוצלינג איז אַריין אין מעטשעט אַ המון אַראַבער מיט אַ געוואַלד, אַז יודען קוילען אַראַבער און פערניכטען אַראַבישע מעטשעטעס אריין און זיי בערוהיגט דורך לייענען אומשולדיגע בלוט. דאָס האָט די אַראַבער אין מעטשעט אַריינגעבראַכט אין אַזאַ שטאַרקען גערימצאַרן, וואָס איז שוין אומעגליך געווען איינצושטילען.

ש

דער מופתי האָט זיך אויך בערימט, אַז אפילו די רעגירונג האָט איהם שוין איינינע מאָל געדאַנקט פאַר זיינע בעמיהונגען צו בערוהיגען די אויפגערייצטע אַראַבער. — עס איז נישט אמת — האָט דער מופתי אויסגערופען, אַז איך האָב אויפגערייצט דעם אַראַבישען המון! דאָס ליגט אין אינטערעס פון יודען אַזוי צו זאָגען, נאָר דאָס וועט מיך נישט איבעררעדען, דאָס איז שוין די געוואוינהייט פון יודען, צו בעשולדיגען אַנדערע. יודען טוען תמיד אַזוי.

מאָרגען ערעפנונג פון דער ערשטקל. רעסטאַראַציע און דאַנסינג
MOULIN-ROUGE
מאָניושקי 1, טעל. 111-04
איינצעלהייטען אין די מאָרגענדיגע אַנאָנסען

גרויסע דיסקוסיע אין שטאט-ראט וועגן פוילישן טעאטער

אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט־ראט איז געקומען צו א גרויסער דיסקוסיע וועגן פוילישן טעאטער. ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגן א פארשלאג פון דער שטאט־ראט־אפאזיציע צו בעשטימען א סובסידיע אין דער הויך פון 35 טויזענד זלאטעס פארן פאפולארני טעאטער.

דער וויצע־פרעזידענט יועלינסקי האט ביי דער דאזיגער געלעגענהייט געהאלטען א שווער־בעשולדיגונגס־רעדע געגען דעם איצטיגען פיהרער פון פאפולארני־טעאטער און געוועזענער פיהרער פון שטאטישען טעאטער דיר. נארטשינסקי, דער וויצע־פרעזידענט ד״ר וויעלונסקי האט אנגעוויזען אז מ׳קען נישט געבען קיין געלד א מענש ווי דיר. נארטשינסקי, וועלכער איז בעגאנגען א גאנצע רייה שווערע פערברעכענס, לויט די ווערטער פון וויצע־פרעזידענט האט דיר. נארטשינסקי צוגעשטעלט דעם מאגיסטראט פאלשע בילאנסען, האט צוגענומען דאס געלד וואס איז געווען אראפגערעכענט פאר די פערזיכערונגס־אנשטאלטען, האט נישט אויסגעצאהלט די ארטיסטען און ארבייטער, איז שולדיג גרויסע סומען דעם מאגיסטראט און פריוואט־מענשען, דער מאגיסטראט האט דעריבער בעשלאסען צו געבען דעם פאפולארני טעאטער א סובסידיע פון 25 טויזענד זלאטעס, אבער אראפרעכענען דאס וואס דיר. נארטשינסקי איז שולדיג דער שטאט.

די רעדע פון וויצע־פרעזידענט האט ארויסגערופען א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע, די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז דער מאגיסטראט שפילט ביי דער פראגע פארטייאישע פאליטיק. אויב דיר. נארטשינסקי איז ווירקליך בעגאנגען אזעלכע שווערע פערברעכענס דארף מען איהם איבערגעבען צום פראקוראר. דער מאגיסטראט דארף אבער נישט נקמה נעמען אין פאפולארני טעאטער און די סובסידיע אויסצאהלען. דערביי איז כאראקטעריסטיש, אז אלע רעדנער, אפילו די ענדעקעס האבען מודה געווען, אז „מירעלע אפרת״ האט אפגעראטעוועט דעם קאלאסאלען רעפיציט פון שטאטישען טעאטער.

וויצע־פרעזידענט וויעלונסקי האט גענענספערט, אז דער ענין פון דיר. נארטשינסקי, וועט ווירקליך איבערגעגעבען ווערען דער פראקוראטור. ביי דער אפשטימונג איז בעשלאסען געווארען דעם פאפולארני־טעאטער קיין גרעסערע סובסידיעס נישט צו געבען.

טעטיגקייט פון לאדזער יודישען פרויען-שוץ-פעראיין

איינע פון די סימפאטישע געזעלשאפטען אין לאדז, וועלכע טוט שטיל און בעשיידען א גרויסע ארבייט פון הילף און רעטונג פון שוואכע און דערשלאגענע — דער פרויען-שוץ - פעראיין — בעריכטעט וועגען זיין טעטיגקייט פאלגענדעס:

ביים פעראיין זענען טעטיג:

ארבייטס - פערמיטלונגס - ביורא, אינפארמאציאנס ביורא, א בורסע, עמיגראציע אפטיילונג. אפטיילונג פאר יורידישע עצות און געזעלשאפטליכער שוץ, הילף־קאסע און אפשפארונגס־קאסע.

אין ארבייט-פע־מיטלונגס-ביורא האבען זיך געמאלדען וועגען א־בייט 3248 מיידלעך און פרויען. פון זיי האבען 2101 בעקומען ארבייט און 92 האט מען געגעבען מעגליכקייטען אויסצולערנען פאכען. דערפון איז צו זעהען, אז 2193 מיידלעך אין פוילען האבען בעקימען די מעגליכקייט עהרליך צו פערדינען זייער ברויט.

אין די אפטיילונגען פאר אינפארמאציע-עמיגראציע און נאך יורידישע עצות, האבען זיך געווענדט 6755 פערזאן. אין דער ארבייט פון די ביוראס זענען אריינגעגאנגען דאס איינארדנען קראנקע פרויען און מיידלעך אין שפיטאלען, יתו־מים היימער, אונטערגעווארפענע קינדער — אין קינדער-היימען, פאמיליען, וועלכע זענען צוליב דער מלחמה צושיידט געווארען, — האט מען מיט־געהאלפען זיך אפזוכען, מיטגעהאלפען ארויסבעקו־מען די נויטיגע דאקומענטען: מעטריקעס, אויס־לענדישע פעסער, חתונה-אקטען א. ד. גל. נישט איינמאל אפגעראטעוועט נאיווע מיידלעך פון די הענד פון פרויען-הענדלער, אינטערוועגירט אין פאל פון ביגאמיע, בייזוויליגען פערלאזען די פרוי, אין בעקומען אלימענטען, גט׳ען א. ד. גל.

אין דער גרויסער און שווערער ארבייט זע־נען דעם פרויען-שוץ-פעראיין צו הילף געקומען די בקרובה׳טע אינסטיטוציעס אין לאנד און אין אויס־לאנד. אויך די מאכט ווייזט ארויס א גרויס פער־שטענדניש פאר דער ארבייט פונ׳ם פעראיין. בעת דער ארבייט זענען ארויסגעשיקט געווארען 2036 בריף אין דער פוילישער, יודישער, דייטשער, פראנצויזישער, ענגלישער און רוסישער שפראכען.

כדי צו בעקעמפען די פלאן פון די אזוי גע־רופענע „שטילע חתונות״, וועלכע די הענדלער פון לעבעדיגער סחורה נוצען אויס צו זייערע צוועקען און פערפיהרען נאיווע און לייכטגלויביגע פרויען, זענען איינגעארדנעט געווארען א רייה פערלעזו־נגען אין די עקען פון שטאדט און אויף דער פרא־ווינץ.

אין דער בורסע פאר די היימלאזע, וואו די יונגע מיידלעך בעקומען א חוץ וואוינונג, עסען און קליידונג, אויך מעגליכקייט זיך צו לערנען א פאך, ווירטשאפט, בעזונדערע דערגענצונגס-קורסען א. ד. גל. זענען געווען אין דער צייט 114 קינדער.

דער איצטיגער דירות הונגער צווינגט די גע־זעלשאפט זיך צו בעמיהען וועגען א וואוינונג פאר מיידלעך, וועלכע פערלאזען די היים, ווייל זיי פערדינען שוין אויף זייער אויסהאלט, זיי זענען אבער נישט בכוח זיך אויסצוהאלטען אויך מיט דירה-געלד. דאס איז די נאהענטסטע אויפגאבע פון דער געזעלשאפט.

די דעלעגאטקעס פונ׳ם פעראיין האבען אנ־טייל גענומען אין די צוזאמענפאהרען פון די פרוי־ען-שוץ-פעראייניגונגען אין לאנדאן אין 1927, אין ברעסלוי — אין 1928. דער פעראיין איז א מיט־גליד פון דער אינטערנאציאנאלער פעראייניגונג פון יודישע פרויען.

א בייזוויליגער נקמה-אקט פון א געקינדיגט דינסט-מיידעל

בעשולדיגט איהר געוו. מאדאם און איהר טאכטער אין בעגעהן א גנבה

ביי דער פאמיליע מאשקאוויטש האט א לאנ־גערע צייט געארבייט אלס הויז־ווירטשאפטערין א געוויסע פייגע שמולעוויטש.

אזוי ווי דאס דינסט־מיידעל איז געווען א זעהר ארבייטסזאמע און בעשיירענע, האבען די בעלי־בתים זי זעהר געאכטעט און צו איהר געהאט אני־אומבעגרענעצטען צוטרוי.

אנומעלט איז צו די מאשקאוויטשעס געקומען צו פאהרען פון א קליין שטעטעל זייערס א משפחה־מיידעל בכדי זיך דא אין לאדז איינצוקויפען א וואוינונג.

די פאמיליע מאשקאוויטש האט דעם נאסט זעהר הארציג אויפגענומען, איהר אפגעגעבען א בעזונדער צימערל און געבעטען דאס דינסט־מיידעל, אז זי זא זארגען פאר איהרע בעקוועמליכקייטען און זעהן, אז עס זאל איהר גארנישט פעהלען.

דאס דינסט־מיידעל האט זיך זעהר פלייסיג גענומען פארען ארום דער פראווינצער פאנע און זיך בעמיהט מיט אלע כחות זי צופרידענצושטעלען.

צומארגענס אינדערפריה, ווען דאס משפחה־מיידעל איז אויפגעשטאנען פון בעט, האט זי תיכף בעמערקט, אז פון איהר סאקיעווקע זענען פער־שווינדען געווארען 900 זלאטעס. עס איז אין שטוב געווארען אנ׳אלארעם. דער חשד איז, פערשטעהט זיך, באלד געפאלען אויפ׳ן דינסט־מיידעל. מען האט גלייך גערופען פאליציי און פייגע שמאלעוויטש איז ארעסטירט געווארען.

זי איז אפגעזעסען איינינע טאג און מען האט זי צוליב מאנגעל אין בעווייזען בעפרייט.

פרוי מאשקאוויטש האט איהר גלייך אויפ׳ן ארט אויסגעצאהלט די בעטרעפענדע סומע ארבייטס לוין פארין לויפענדען חודש און זי שוין מעהר נישט צו דער ארבייט צוגעלאזט.

אויפ׳ן אנדערען טאג, בעת דאס עלטערע בנ־ביה איז געווען אין גאס און אין דערהיים זענען איבערגעבליבען די קלענערע קינדער, איז געקומען דאס געקינדיגטע דינסט־מיידעל צוזאמען מיט איהרע 2 קאלעושאנקעס און נאך עפעס אנ׳אומבעקאנטען בחור און צונעמען אלע איהרע זאכען און גאנץ רוהיג אוועקגעגאנגען אבער נישט צו זיך אהיים נאר אין נעהנסטען פאליציי־קאמיסאריאט, דארט האט פייגע שמאלעוויטש בעלייגט נישט מעהר און נישט וועניגער ווי אזא מעלדונג: הווה זי איז מיט א שעה צוריק געווען אויף איהר געוועזענע שטעל אפנעמען איהרע זאכען, האט זי בעמערקט, אז פון איהר פערשלאסענעם קופער האט מען ארויס־גענומען 2 שטיקלעך „ווירזשעער“ און א האלב טוץ ליילעכער חוץ דראביאז, און ווער האט דען געקענט לאשצען זיך אויף דער מציאה, אויב נישט די מאדאם מאשקאוויטש מיט איהר עלעגאנטע טאכטער.

אזוי ווי די 3 בעגלייטער האבען בעקרעפטיגט מיט זייער עדות זאגען די אנגעגעבענע מעלדונג, איז די פרוי מאשקאוויטש צוגעצויגען געווארען צוזאמען מיט איהר טאכטער צו געריכטליכער פעה־אנטווארטליכקייט אלס בעשולדיגטע אין צוואייגענען זיך פרעמד איינענטום קורץ אין א פשוטע גנבה.

דער נאטשאלניק פון שטעטישען געריכט, ריכ־טער שיטניצקי, וועלכער האט געכטען בעטראכט דעם דאזיגען פראצעס, האט אבער גלייך פערשטא־נען, אז די גאנצע בעשולדיגונג איז נישט מעהר, ווי א בייזוויליגע נקמה מצד דעם אפגעזאגטען דינסט־מיידעל און דעריבער האט ער נישט קוקענ־דיג אויף די בעשולדיגונגס־ערקלערונגען פון אלע 3 עדות, די אנגעקלאגטע מוטער און טאכטער מאשקאוויטש דאך אנערקענט פאר אומשולדיג און זיי ביידע בעפרייט פון יעדער שטראף.

„די לעצטע בלוטיגע געשעהענישען אין ארץ-ישראל“

ווערען פון היינט אן דעמאנסטרירט אין „טשארי“ און „קארסא“

(—) נעכטען 11 בייגאכט איז אין קינא „טשארי“ פארגעקומען א ספעציעלע פארשטעלונג פאר דער פרעסע און איינגעלאדענע געסט פון דעם נייעם אקטועלען פילם „די לעצטע בלוטיגע געשע־העניששן אין ארץ ישראל“.

דער דאזיגער פילם גיט וואונדערבארע נא־טור-שילדערונגען פון די היסטארישע ערטער אין עגיפטען און פאלעסטינא, בעווייזט די יודישע אויפבוי-ארבייט אין ארץ-ישראל און אלץ וואס קען אינטערעסירען יעדען יוד.

צום סוף איז דעם פילם-אפאראט געלונגען ארפאצונעמען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל, די אכזריות פון די אראבער, די אונשולדי־גע קרבנות און די העלדישקייט פון דער יודישער זעלבסטשוץ.

די מוזיק אילוסטראציע און דער ספעציעלער כאר אונטער דער לייטונג פ ן דיר. דארגוזשאנסקי פאסט זיך זעהר ־וט צו צים בילד.

פון היינט הויבט אן דער פילם דעמאנסטרירט צו ווערען אין „קארסא“ אין „טשארי“.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, 4 דעצעמבער

12.05 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן-פליטעס. 16.15 ווארשא: קינדער - פראגראם. 20.15 ווארשא: טראנסמיסיע פון פילהארמאניע-קאנצערט. 20.30 פויזען: פאלקס - קאנצערט. 22.35 ווארשא: קאמוניקאט פון פ. צ. ט. 23.00 ווארשא: טאנץ-מוזיק. 20.00 לייפציג: „דאמע פיק“, אפערע פון טשאיקאווסקי. 20.00 פראג: פילהארמאנישער קאנצערט. 20.00 שטוטגארט: קאנצערט פון לידערהאלע. 20.00 ווין: קאנצערט. 20.30 מיילאנד: „אאידא“, אפערע פון ווערדי. 20.30 בערלין: קאמערא־ - קאנצערט. 21.00 פאריז: „קארנעווילער גלאקען“, אפערע פון פלאנקעט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט= און ווענערישע קראנקהייטען. מענער = שוועכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81
[illegible]

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“ ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט“.
נאר רעדאקציאן אנ׳ענטפערען אויף א יורידישע עצה, דארף מען צושיקען דעם קופאן מיט דער רעדאקציע פון טאג, ווען די ענטפערען ווערט פארעפענטליכט. אויף ענטפערען פון קופאן, וועט מען ענטפער נישט בעקומען ווערען.

10053. ל—גער.

אין נומער 241 פון „נ. פ.“ האבען מיר אין א ספעציעלען ארטיקעל געווארענט אונזערע לע־זער פאר דער שווינדלערישער טעטיגקייט פון די פערשידענע בפרט אין דער לעצטער צייט זיך פער־מעהרענדע אזוי גערופענע רעכטס קאנסולענטישע ביורעס.

מיר זענען דעמאלט ארויסגעגאנגען פון שטאנדפונקט, אז עס איז א פשוט׳ע ריזיקע אט די אלע אזעלכע נשמה כאפער אנצופערטרויען אויפצו־מאהנען פראטעסטירטע וועקסלען און בכלל צו הא־בען מיט זיי וועלכער ס׳איז נישט אנדערער מגע ומשא, שוין דערפאר אפילו בלויז אליין, ווייל זיי קאנען נישט טראגען קיין ציווילע פעראנטווארט־ליכקייט פאר זייערע אפנעטוענע מעשים.

קיין איינע פון די אלע אזוי רעש׳יג זיך רעק־לאמירענדע חובות-אויפמאהנענדע ביורעס — האבען מיר אנגעוויזען — איז נישט קאנצעסיאנירט און האט אויך נישט לאקירט אין ערגיץ קיין שום קוי־ציע, וואס זאל גאראנטירען די מאטעריעלע אינ־טערעסען פון זייערע קליענטען.

דער רוב פון אזעלכע ביורעס, אין דער שפיץ פון וועלכע ס׳שטעהען איינפאכע נשמה-כאפער און גאנץ אפט אפילו אינטערוועלט-מענשען אדער סתם הפקר-יונגען, געפונען זיך זאגאר נישט אין קיין איינענעם לאקאל, נאר אין אנ׳אפגעדונגענעם אין ערגיץ ווינקעל.

ביי אזעלכע בעדינגונגען איז דעריבער צוועקלאז אויף א געריכטליכען אופן צוריקצו־מאהנען די אנפערטרויטע זיי וועקסלען אדער די שוין איינקאסירטע געלדער.

לויט אונזער מיינונג דארפט איהר זיך בע־סער ווענדען אין פאליציי-קאמיסאריאט און וועגען דער צואייגונג פון די וועקסלען בעלייבען דארט א נעהעריגע מעלדונג, ממילא וועט דער שולדיגער צוגעצויגען ווערען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט.

10054 ה—ן:

געוויס קומט דעם אנגעשטעלטען פאר בע־ליידיגען דעם שעף א קינדיגונג.

אויב די האנדלונג איז א פועל יוצא פון א בייזוויליגקייט מצד׳ן אנגעשטעלטען, פערלירט דער לעצטער אויך דאס רעכט אויף א 3 חדשים־דיגע געלד-ענטשעדיגונג.

10055 ישראל גיידיטש:
10056 ע—ה.
10057 א טרייער לעזער פון גדאנסקא:

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער־שטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—5 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די ציטונג.

10057 בארנאווסקי:

די סטאראסטווא האט דאס רעכט לויט׳ן ארטיקעל 45 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען דע־ אדמיניסטראטיווער שטראף־פראצעדור צו פערמשפט׳ן אויפ׳ן סמך פון א. ג. נאקאז קארני צו א געלד-שטראף אין דער הויך פון 50 זל. עווענטועל צו 3 טעג ארעסט.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאוניע פון ועמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: תקלאזיקעס, אויף פלאטפוסען, קונסט־ליכע פיס, קארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו.
צוריי געקעהרט.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער=קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131=86
נעמט אן פון 8—9½ פריה אויפן 3½—4½ נאכמ.

כאסיע — די אינדישע טענצערין

א בעסאראבער יודיש מיידעל איז געווארען די הויפט-טענצערין ביי א כינעזישען קעניג

די רומענישע צייטונגען זענען פול מיט בעשרייבונגען פון דער מערקווירדיגער לעבענס-געשיכטע פון דער פאלעשטער (בעסאראבישע) מיידעל כאסיע ב., וועלכע איז איצט הויפט-באלערינע ביים קעניג קאמבאדושא אין דער אינדישער כינע. די געשיכטע לייענט זיך ווירקליך ווי א שפאנענדער ראמאן.

נישט לאנג האט א רייזענדער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" בעשריבען זיינע איינדריקען פון א רייזע איבער דער אינדישער כינע. צווישען אנדערע זאכען האט ער אויך געשריבען, אז ער האט בעגעגענט אין הויף פון קעניג קאמבאדושא, — איינעם פון די רייכסטע קעניגען אין יענער טייל כינע, — א יונג מיידעל, וועלכע שטאמט פון בעסאראביען. דער זשורנאליסט האט נישט געהאט די מעגליכקייט פיל צו רעדען מיט דער מיידעל. ער האט בלויז בעוויזען פערבייגעהענדיג דורכצוווארפען א פאר ווערטער צו איהר און בעקומען א קורצען ענטפער, אז זי איז א יודיש קינד און שטאמט פון בעסאראבער שטעטעל פאלעשט (בעלצער אויעזד).

די רומענישע צייטונגען האבען זיך שוין פעראינטערעסירט מיט זייער יודישער בירגערין, וועלכע איז מגולגל געווארען אזש קיין כינע, און אט וואס זיי האבען זיך דערוואוסט.

מיט צוואנציג יאהר צוריק האט אויסגעוואנדערט פון פאלעשט קיין ארגענטינע דער ארימער יודישער שניידער חיים ב. זיין פרוי איז געווען אין נייַנטען חודש פון שוואנגערשאפט, ווען זיי האבען זיך געלאזט אין ווייטען וועג ארייַן. אויף דער שיף האט פרוי ב. געבוירען א יונגעל, אבער אזוי ווי זי איז געפאהרען אין דריטען קלאס, וואו דאמאלס האט מען די פאסאזשירען בעהאנדעלט ווי בהמות, האט זי געקראגען, באלד נאכ'ן געבורט פון קינד, אנ'אנשטעקענדע שלאפקייט און איז געשטארבען.

גראד איז אויף דער זעלבער שיף געפאהרען א ענגלישע פאר-פאלק, וועלכע האבען זיך פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פונ'ם קינד און עס גענומען צו זיך מיט דער אוישטימונג פון פאטער, דעם ארימען שניידער.

די ענגלישע פאמיליע, ראדזשערס, וועלכע האט גענומען צו זיך דאס קליינינקע יודישע יתום'ל, איז געפאהרען קיין ארגענטינע. ווי נאר זיי זענען נעק מען קיין בוענאס-איירעס, האבען זיי גערונגען פאר'ן קינד א יודישע ערציהערין.

עזריאל, — אזוי האט מען גערופען דעם יתום'ל, — האט געלעבט ביי זיינע „עלטערען" אין גרויס לוקסוס. ווען ער איז אביסעל עלטער געווארען, האבען די ראדזשערס גענומען פאר איהם א יודישען לעהרער, וועלכער האט מיט איהם געלערענט לעזען און שרייבען יודיש.

מיט דער צייט האט עזריאל זיך דערוואוסט, אז זיין אמת'ער פאטער איז א יוד און ער געפינט זיך אין בוענאס-איירעס. ער האט אויפגעזוכט זיין פאטער און איהם געבעטען, ער זאל איהם בעזוכען פון צייט צו צייט. ער האט זיך אויך דערוואוסט, אז אין בעסאראביען פערמאגט ער קרובים.

דער אלטער שניידער, עזריאל'ס פאטער, איז קראנק געווארען און פונקט אין דעם טאג, ווען זיין זוהן איז אנגעקומען אלס סטודענט אין אוניווערזיטעט, איז ער געשטארבען פון געלען פיבער. פאר'ן טויט האט דער פאטער גענומען דאס ווארט ביים זוהן, אז ער וועט זיך נישט דערווייטערען פון זיינע בעסאראבער קרובים און ביי דער ערשטער מעגליכקייט וועט ער זיי ארויסנעמען קיין ארגענטינע.

עזריאל האט באלד נאכ'ן פאטער'ס טויט צוועקגעשריבען קיין פאלעשט א בריף, אין וועלכען ער האט זיך פארגעשטעלט ווער ער איז און געבעטען מען זאל איהם מעלדען ווער פון די יונגע קרובים זיינע וויל איבערפאהרען צו איהם קיין ארגענטינע. פון פאלעשט האבען צוויי קוזינעס זיינע געענטפערט, אז זיי ווילען אויסוואנדערען קיין בוענאס-איירעס. עזריאל האט זיי גלייך צוגעשיקט געלד אויף דער רייזע.

אויף דער משפחה פון שניידער אברהם איז אבער, הפנים, אויסגעגאסען געווארען דער ביטערער צארן פון הימעל, און בעזונדער איז געווען פאר איהר שלים-מזל'דיג דער ים. פונקט ווי ביים ערשטען מאל האט פאסירט אנ'אומגליק אויפ'ן ים, ווען דעם שניידער'ס פרוי איז געשטארבען, אזוי האט אויך פאסירט אנ'אומגליק מיט עזריאל'ס קוזינעס אויפ'ן ים. די שיף, אין וועלכער זיי זענען געפאהרען, האט אינמיטען וועג זיך אנגעצונדען און כמעט אלע פאסאזשירען זענען אומגעקומען. דורך א נס זענען א צוואנציג פאסאזשירען געראטעוועט געווארען און צווישען זיי אויך די 13-יעהריגע כאסיע ב.

בעת דער קאטאסטראפע האט כאסיע פערלוירען אלע איהרע פאפירען צוזאמען מיט'ן באגאזש, און אזוי ווי זי האט נישט געמעלדעט פון דער היים צו עזריאל'ן ווען זי פאהרט ארויס, איז ער זי נישט געקומען בעגעגענען ביים האפען. א עלענדע, אהן א שפאך, אהן א גראשען אין קעשענע איז כאסיע אראפ פון שיף און נישט געוואוסט וואוהין צו געהן און צו וועמען זיך צו ווענדען. עמיצער פון די שיף-פאסאזשירען, אנ'עלטערער יוד, האט אויף איהר רחמנות געקראגען און זי גענומען צו זיך. עטליכע וואכען האט ער זי געהאלטען ביי זיך און דערנאך האט ער פאר איהר געפונען ארבייט אין א יודישען רעסטאראן.

כאסיע האט אפגעדינט אין רעסטאראן א קנאפ יאהר און צונויפגעלעגט א גראשען צו א גראשען. מיט דער צייט האט זי אנגעהויבען צו בעזוכען אווענד-קורסען, וואו זי האט שטודירט די לאנדס-שפראך. דערנאך האט זי זיך געלערנט טאנצען, און אזוי ווי גראציעז איז זי געווען, האט זיך איהר זעהר לייכט איינגעגעבען גרויסע פארטשריטע אין דעם געביט. מיט דער צייט איז זי אנגעקומען אלס טענצערין אין איינעם פון די פיינערע רעסטאראנען, וואו זי פלעגט אויפטרעטען מיט גרויס ערפאלג.

איינמאל האט דער אינדא כינעזישער קעניג, מאכענדיג א רייזע איבער ארגענטינע, צופעליג דערזעהן כאסיע'ן ווען זי האט אויסגעפילט איינעם פון איהרע גלענצענדע טענץ. זי האט איהם ממש בעצויבערט און ער האט איהר פארגעשלאגען אריינצוטרעטען צו איהם אין הויף-באלעט, וואו עס בעטייליגען זיך עטליכע הונדערט באלערינעס. ער האט איהר פע־שפראכען א גרויסען געהאלט, פיל פרעזענטען און אויך דעם טיטול „הויפט-באלערינע". כאסיע האט אנגענומען זיין פארשלאג און איז צוזאמען מיט איהם אפגעפאהרען קיין אינדא כינע, וואו זי געפינט זיך ביז'ן היינטיגען טאג.

— ווען איך האב מיך בעגעגענט מיט איהר, — שרייבט דער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף", — האט זי מיך געבעטען פיליכט ווען איך קענען איבערוואַרפען א בייק צווישען איהר און פאלעשט, איהר היימאטס שטעטעל, צו וועלכען עס ציהט איהר די גאנצע צייט דאס הארץ... איך האב עס איהר פערשפראכען, צו טון.

יוד נון.

יודישע נייעס

אויסגעשלאסען יודישע ארבייטער

פאר ארגאניזירען א סיום התורה אין מינסק

מאסקווע (יט״א) א רייה יודישע בוי־ארבייטער זענען אויסגעשלאסען געווארען פון זייער פראפעסיאנעלען פעראיין דערפאר, וואס זיי האבען ארגאניזירט א סיום־התורה אין איינער פון די מינסקער שוהלען. די אויסשליסונג איז פארגעקומען לויט דער פאדערונג פון דער מינסקער יודישער קאמוניסטישער צייטונג „אקטיאבער".

פארטיע פון 105 יודישע יונגעלייט

געשיקט אויפ'ן ווייטען מזרח צו ארבייטען אויף שיפען

מאסקווע (יט״א) 105 ארבייטסלאזע יודישע יונגעלייט פון די קליינע שטעטלעך אויף אוקראינע וועלען געשיקט ווערען צו ארבייטען אויף שיפען וואס פאנגען פיש אויפ'ן ווייטען מזרח.

מיט דעם אפמאך פון „קאמוועט" וועלען די יונגעלייט מוזען פערברענגען אויף די שיפען נישט ווייניגער ווי דריי יאהר צייט. זעקס חדשים וועלען זיי זיך דארפען לערנען אלס הייצער פון קעסעל, וואסער־מאטאריסטען און וועלען בעקומען 45 רובל א חודש מיט וואוינונג. נאך די זעקס מאנאטען וועלען זיי אנהויבען בעקומען רעגולערען געהאלט.

א שטענדיג יודיש קונסט-טעאטער אין אנטווערפען

אנטווערפען (יט״א) אויף דער איניציאטיוו און אונטער די לייטונג פון די בעקאנטע מיטגלידער פון דער ערשטער „ווילנער טרופע" סאניא עלמיה און אלעקסאנדער עזרא האט זיך אין אנטווערפען געשאפען א שטענדיג יודיש קונסט־טעאטער. עס זענען אנגאזשירט געווארען איינינע בעוואוסטע יודישע ארטיסטען צוו. אנד. פאלא וואלטער, קאוואלסקי. פרוי עפשטיין און אנדערע. די ערשטע פארשטעלונג „מאטקע גנב" איז ארורך מיט גרויס ערפאלג. עס ווערט צוגעגרייט „קדוש השם" פון שלום אש

דאס יודישע קונסט־טעאטער פאר בעגינען וועט אויך איינמאל אין חודש געבען פארשטעלונגען אין האלאנד און אין עלזאס.

לאגע פון 70 טויזענד יודען אין בערדיטשעווער קרייז

מאסקווע (יט״א) פון בערדיטשעוו ווערט אפיציעל מיטגעטיילט, אז אין דארטיגען קרייז זענען איצט דא אנ'ערך 70 טויזענד יודען, וואס דאס רוב פון זיי זענען דעקלאסירטע און לעבען אין גרויס נויט. פאר דעם לעצטען יאהר זענען בלויז 1750 יודען איינגעארדנעט געווארען אין פערשידענע אונטערנעמונגען. דער בעריכט שטעלט פעסט, אז די דארטיגע ארגאניזאציעס שענקען נישט גענוג אויפמערקזאמקייט דער איינארדנונג פון יודישע דעקלאסירטע און פאדערט שנעלערע און מעהר ענערגישע הילפס־מיטלען.

„עמעס" ערקלערט, אז „החלוץ" שטערט דער ברויט-אקציע פון די סאוויעטען

מאסקווע (יט״א) דער מאסקווער „עמעס" טיילט מיט, אז דער צענטראלער קאמיטעט פון החלוץ אין רוסלאנד, וואס איז איצט אונלעגאל, האט ארויסגעשיקט אינסטרוקציעס צו זיינע מיטגלידער אין די יודישע קאלאניעס אין קרים און אויף אוקראינע, אז זיי זאלן אנהויבען אנטאגיטאציע צווישען די יודישע קאלאניסטען נעגען אפגעבען זייער ברויט דער סאוויעטישער רעגירונג.

3000 יודישע ארבייטסלאזע אין אנטווערפען

רעזולטאט פון אמעריקאנער בעיזען-קראך

אנטווערפען (יט״א) דער קראך אויף דער אמעריקאנער בערזע האט ארויסגערופען א שווערען קריזיס אין דער דימאנטען־אינדוסטריע, וועלכע איז, ווי בעקאנט, קאנצענטרירט הויפטזעכליך אין יודישע הענד אין אנטווערפען און אין אמסטערדאם.

אם שווערסטען איז דער קריזיס נגע די יודישע ארבייטער אין אנטווערפען, וועלכע זענען צום גרעסטען טייל נישט ארגאניזירט פראפעסיאנעל און בעקומען נישט קיין ארבייטסלאזע־שטיצע פון דיאמאנטען־ארבייטער־סינדיקאט. צוליב דעם געפינען זיך איצט הדריי טויזענד יודישע ארבייטער אין א פערצווייפעלטען מצב.

כדי צו בעקעמפען דעם קריזיס האט דער פערבאנד פון די פאבריקאנטען אין הסכם מיט'ן סינדיקאט פון די דיאמאנטען־ארבייטער בעשלאסען אפצושטעלען די גאנצע פראדוקציע אויף צוויי וואכען.

געשטארבען יצחק טוראף

איינער פון די עלטסטע יודישע זשורנאליסטען

בערלין (יט״א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 75 יאהר דער יודישער שריפטשטעלער יצחק טוראף, וועלכער איז געווען איינער פון די עלטסטע יודישע זשורנאליסטען אין דייטשלאנד. נאך מיט העכער 40 יאהר צוריק האט יצחק טוראף צוזאמען מיט א גרופע אירען־חברים אגיטירט צווישען די ברייטע קרייזען פון דייטשען יודענטום פאר א יודישער לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזאציע אין ארץ־ישראל. דער פערשטארבענער איז געווען איינער פון די גרינדער פון פעראיין „עזרא" און איז אין משך פון לאנגע יאהרען געווען א פערוואלטונגס־מיטגליד און גענעראל־סעקרעטאר פון דעם פעראיין. דער פערשטארבענער פלעגט געניסען פון אנ'עהרען־סטיפענדיע פון דער יודישער קהלה אין בערלין.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און רענטגענטישער קאבינעט.
בושטושינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר איציק נאז, האלז, אויערן קר	4½—5½
ד״ר פערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 5-6
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	9—10
ד״ר רובינשטיין הויט און געשלעכט-קר.	1½—12½
ד״ר שטירנפעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—5
ד״ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½—5½

אנאליז-עקספרעס, שפראך-שטערונגען די שטעלען ... די ... שטעלן, קינסטליכע ברוסט-און-בעשטראלונג, ... פאראליזען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, ... אויף ... און ... אין לאבאראטאריום ... אויף פלעגען און ...
אימפונגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד״ר לאזשינסקי טאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קראנען, פלאמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך ...

נידער מיט די „ליטעראטען"

זאל לעבען די „קאטארזשניקעס"

(ענדע פון 3־טע זייט).

קאמוניסטישער פא־טיי". דערפאר רעדט מען אויך בפירוש וועגען דער „דיקטאטור פון גענעראל-סעקרעטאריאט", און אנ'איראנישען זין נאטירליך, אלס געגענזאץ צו דער „דיקטאטור פון פראלעטאריאט", וואס איז שוין היינט אנ'אויסגעוועבטער בעגריף. (וועגען דער „דיקטאטור פון פראלעטאריאט" רעדט מען שוין איבערהויפט נישט: מ'קען די דאזיגע פראזע בעגעגענען העכסטענס נאך אלס אנ'אויפשריפט אויף פעהנער אדער אין אנ'אפיציעלען דעקרעט).

סטאלין, דער „אייזערנער מענש", קען נישט פערטראגען קיין אפאזיציע און קיין קריטיק. די אפאזיציע האט ער צודריקט, טראצקין פערטריבען, די טראצקיסטען „טויט געמאכט". ער קען אבער אויך נישט פערטראגען קיין „אינטעליגענץ" ארום זיך. ער האלט, אז די אינטעליגענטען, אדער ווי מ'רופט זיי אין רוסלאנד „די ליטעראטען", זענען א שטערונג, א מניעה פאר דער ריכטיגער באלשעוויזירונג פון לאנד, זענען אלזא „איבריגע מענשען". און דעריבער האט ער זיך איצט גענומען סיסטעמאטיש דערווייטערען פון אלע עקספאנירטע אין פעראנטווארטליכע מלוכה-שטעלעס די „אידעאלאגען", די זעלבסטשטענדיג-דענקענדע, די מענער מיט וויסען און בילדונג — קורץ די גייסטיגע טאטעס פון דער רעוואלוציע, די פאקטישע בעשעפער פון סאוויעט-רוסלאנד. דערמיט, מיט'ן „אויסראטען" די אינטעליגענץ, האט זיך אייגענטליך אנגעהויבען דער אזוי-גערופענער „נייער קורס". מ'וויל שוין נישט האבען די „טעארעטיקער", מ'וויל נישט פיהרען קיין דיסקוסיעס. „נידער מיט די ליטעראטען", הייסט עס היינט אין רוסלאנד: „לעבען זאלען די קאטארזשניקעס"! אונטער „קאטארזשניקעס" פערשטעהט מען די באלשעוויסטישע טוער און „פני", וואס האבען אונטער'ן צאריסטישען רעזשים זיך געוואלגערט אין קאטארגע, אין סיביר, און האבען קיין שום בעציהונג נישט געהאט צו מערב-אייראפעאישער קולטור און בילדונג, אין געגענזאץ צו יענע, די הויכגעבילדעטע, וועלכע האבען דאס רוב געלעבט אויף דער פריי אלס „עמיגראנטען" אין פערשידענע מערב-אייראפעאישע לענדער. די דאזיגע „קאטארזשניקעס" רעגירען היינט. פון סאציאליזם און מארקסיזם קענען זיי נאר דאס ערפורטער פראגראם און דעם קאמוניסטישען מאניפעסט, דאס איז זייער גאנצער „גייסטיגער באגאזש". דאס האבען זיי „שטודירט" זיצענדיג אין די טורמעס. א בוכארין, א טראצקי, א לונאטשארסקי, אדער א טאמסקי אדער אנדערע „אינטעליגענטען" פון דעם דאזיגען טיפ און קאליבר זענען צופיל אנגעשטעקט מיט מערב-אייראפעאישער קולטור און טויגען שוין נישט פאר רוסלאנד; מ'האלט זיי פאר מענשען, וואס האבען שוין אפגעשפילט זייער ראל, וואס קענען שוין גאר נישט אויפטון, גאר נישט מחדש זיין".

——=]o[=——

סאוויעטען ווילען נישט קיין פערמיטלער
אין זייער קאנפליקט מיט כינע

ארום סאוויעטיש-כינעזישען קאנפליקט
סאוויעטען זענען געגען אַ זייטיגער פערמיטלונג

קאוונע, 2 (ספ. טעל.) ווי מען איז מודיע פון מאסקווע, האט ליטווינאוו איפנגעזומען דעם אַמעריקאנישען באטשאפטער און דעם דייטשען באַטשאפטער און זיי ערקלערט, אז די סאוויעטען וועלען נישט גערן די אריינמישונג, אדער פערמיטלונג פון א זייטיגען צד, אינ'ם סאוויעטיש-כינעזישען קאנפליקט. אהן פרעמדער אריינמישונג וועט דער קאנפליקט אויך בעזייטיגט ווערען.

נאטעס פון אמעריקא
צו די סאוויעטען און כינא

נויארק, 3 (אטע) דער דעפארטאמענט פאר אויסערן־ענינים האט צוגעשיקט צו די סאָ־ וויעטען און צו כינע נאטעס געדאלטען אין א צו ענערגישען טאן.

אין די נאטעס מאכט די אמעריקאנער רעגי־רונג אויפמערקזאם, אז לויט ארט. 2 פון קעל־לאג־אפמאך, דארפען די מלוכות, וועלכע האָבען אונטערגעשריבען דעם דאזיגען אפמאך, רעגו־לירען אלע קאנפליקטען אויף א פרידליכען וועג.

די אמעריקאנער רעגירונג האָפט דעריבער, אז כינע און די סאוויעטען וועלען זיך ווייטער אפהאל־טען פון אלע פיינטליכע שריט און וועלען בקרוב מסכים זיין צו אזעלכע מעטאדען, וואס זאלען קאנען פרידליך פערענדיגען דעם קאנפליקט.

לינקע פון לייבור-פארטיי אין אפאזיציע צו מאקדאנאלד'ן

לאנדאן, 3 (ספ.) דער לינקער טייל פון דער לייבור-פארטיי האט נעכטען בעשלאָסען זיך צו שטעלען אין אפאזיציע צו מאקדאנאלד'ס רעגירונג.

ענגלישע בערג-ארבייטער נישט צופרידען מיט מאקדאנאלד'ס רעגירונג

לאנדאן, 3 (ספ.) נאך לענגערע אונטער־האנדלונגען צווישען דער ענגלישער רעגירונג און די בעזיצער פון די קוילען-גרובענס איז געקומען צו א הסכם אפצולעגען ביז סוף אפריל דאס פער־קלענערען דעם ארבייטס-טאג פון 8 אויף 7 מיט א האלבע שעה.

לאנדאן, 3 (ספ.) די בערג-ארבייטער זענען נישט צופרידען מיט'ן הסכם צווישען מאק־דאנאלד'ס רעגירונג און די בעזיצער פון די קויה־לען-גרובען.

דער פערבאנד פון די בערג-ארבייטער רופט פראטעסט-דעמאנסטראציעס און מעגליך עס וועט אויך קומען צו א פראטעסט-שטרייק.

ארעסטירט אנ'עדות

ירושלים, 3 (טעלעגראפיש דורך יט"א) עס קומט פאר דער פראצעס נעגען די מער־דער פון דער פאמיליע מאכלער פון „מוצא".

דער איינציגער איבערגעבליבענער פון דער פאמיליע חיים מאכלער, האט בעתן עדות איבערגעגעבען, אז ער האט געשלאגען איינעם פון די מערדער.

דער עדות איז צוליב דעם ארעסטירט געווארען, נאר ער איז שפעטער בעפרייט געווארען [illegible] קויצע.

טערמין פון דער ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

לאנדאן, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש) מאקדאנאלד האט ערקלערט אין אַן אינטערוויו, אז דער טערמין פון דער ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איז ענטגילטיג בעשטימט אויף דעם 21 יאנואר 1930

עס ווערט געזוכט
א לאקאל
פון א געוועלב מיט 2 צימער
אדער 3 צימער, נישט העכער פון 1-טען שטאָק אין דער געגענד פון וואָדני רינעק, ראקאָטשינער שאָסע ביז צו דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור". אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר „הערמאן" מעקלערס געוואונשען.
12061

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 róg Traugutta).
Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
דעם גורל'ס שמייכעל
מעכטיגע דראמע אין 12 גרויסע אקטען
Jadwiga Smosarska מיט דער קעניגין פון פוילישען עקראן
אין דער הויפט-ראָלע מיט דעם אנטייל פון
Kaz. Junosza Stępowski i Józef Węgrzyn.
נעכסטער פראגראם: „די ליבע פון אַ קאזאַק" מיט John Gilbert אין דער הויפט-ראָלע.
פערגרעסערטער ארקעסטער. ◆◆ פערגרעסערטער ארקעסטער.

ו. י. ז. א.
היינט מיטוואך, דעם 4. דעצעמבער ד.י. קומט פאר אין לאקאל פון ו.י.ז.א. פושעיאַזד 2 אַ פארלעזונג פון ה'
מ. לימאַן א.ד.ט.:
„די איצטיגע סיטואַציע אין פוילישן ציוניזם"
אנהויב 9 אין אָוונט. פאַר מיטגלידער און אריינגעפירהטע געסט–איינטריט אומזיסט. 2076

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
14 Zawadzka 14
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7'ן

א שטוב מיט אַ קוך
מיט בעקוועהמליכקייטען, פראנטאווע זוניגע וואוי־נונג איז פון זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען פראנציסקאנער 30 ביים ווירט. 12070

קונסט=שטאפערײ
פון מלבושים און דיוואנען
פאלודניאווא 20 2-טער טויער, 2.שט. מ.קלעבער

ס'איז פערלוירען געווארען
א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער א. חננטרויב, מארשינער 38, אורדרע ש האפמאן, צאהלבאר ד. 1/3 30. אויך בעט דעמיטעניגען, וועלכער וועט געפינען דעם וועק־סעל, אפצוגעבען ביי שמחה האפמאן, מארשינער 6. גלייכצייטיג ערקלער איך דעם וועקסעל פאר אונגילטיג.

כ'קויף און צאהל די בעסטע פרייזען פאר גאלד, זילבער, בריליאנטען, דיאמאנטען, פערל
ווי אויך לאמבארד-קוויטען. פלאק וואלנאסטשי 10 (נעבען מארק), 1-טער שטאק, פראנט, קאפעליוש. 99

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
נאַרעסקא 17 טעל. 16-33.
ד"ר ראַקאַוסקי [illegible] 10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר. 10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קרענקהייטען 1—2 7—8 פאלאק
ד"ר יאסמאן נעראווען קרענקהייטען 12—2 [illegible]
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קרענקהייטען 10-12 4-6
ד"ר [illegible] אויערן און געמגרום-[illegible] 1-11½ 6-8
ד"ר קאגאן [illegible]-קרענק. 3½-4½ [illegible] 1—2
ד"ר ווייגבערג [illegible] לונגען 12—1, 6½—7½
ד"ר [illegible] רענטגען 12—2, 4—6
א. גראדזענסקי צאהן-ארצט 1—7
נ. ראזען צאהן-ארצט 3—8
[illegible]
א רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]
די לעטשניצע איז אויך אפען וואכען און וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט
פיר. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אוונט

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קרענקהייטען, רענטגען און ליכטהיילאינסט. נעמט אן פון 7—4 אין אוונט

א שליסער
ווערט זאפארט געזוכט אין קירזשנער-ווערקשטעל ביי פ. לאקטשינסקי, אלטשטאט 11. 2084

א וויכטיגע אונטערנעהמונג
[illegible] אינטעליגענט און ענערגישע הערען צו א ליכטיגער אקוויזיציע, וואס איז גלייכצייטיג א דאנקבארע גע־זעלשאפטליכע טעטיגקייט.— מאנאטליכער איינקונפט איי־בער 2000 זל. אפערטען
ŁÓDŹ, Poczta Główna, Skrytka 501.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
[illegible]
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער היל-סאבינעט קאסמעטיק.
[illegible]
וויזיט 3 זל.

ס'ווערט געבראכט
לערן-יונגלעך
צו א בראנזירער ביי וואסק, וושכאד־ניע-גאס 23. 2087

מה שהיה הוא שיהיה, ומה שנעשה הוא שנעשה!
זא זאלסטו ווייטער קומען צו לויפען אין בעוו. רעכטסקאנסולטאציע-ביורא צו ה' מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 79-148
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואַ־לאניעס, קלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין ארושאנד ראזיעמסקי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

א אנגיעהריגער געוועזענער
גערבטס-סעקרעטאר
שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשע־ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

Dr. med.
J. Sadokierski
סטאמאטאלאג
ספעציאל-ארצט פאר מויל- און קיפער-כירורגיע
צאהנפלייש = קראנקהייטען
רענטגען-דיאגנאסטיק. נעהמט אן פון 3–7.
פיעטרילאווער 164, טעל. 27-83.

די מעכאנישע
שלאסערײ און שווייסערײ
פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפע־ראטורען, שווייסונגען, צוגאסונג פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און :–: געגען ביליגען פרייז :–:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניא)
פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

סוחרים
און פאבריקאנטען
פערליערט נישט אייער האפנונג
ווען איהר קריגט א פראטעסט ווערט נישט פער־צווייפעלט קומט גלייך צו לויפען אין ביורא
„VERITAS"
פיעטריקאווער 31, טעל. 1,27-53
דארטען ווערט גלייך פערטיידיגט אייערע אינטערע־סען ווי אויך אלע ארט סאנדאווא אפאר־לאשצאווא, ס'ווערט געשריבען ביטעס ציווילנא, האנדלאווא, אדוואלאניעס קארנא, קלאזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אינטערציזיעס, היפאטעקען, שותפות־אקטעז. מיר נעמען אן אדמיניסטראציע פון הייזער. אין מיין ביורא איז יעצט אנגע־שטעלט געווארען דער געוו. סעקרעטאר פון פרידענס־געריכט, געוו. סעקרעטאר פון קאמארניק טאמא־שעווסקי ה' אנטאני מאטושקעוויטש.
די ביורא איז עפען פון 9 פריה ביז 9 אוו.
מיט אכטונג רעכטס-קאנסולענטע
ביורא „VERITAS" Piotrkowska 31, tel. 1,27-53

אנאנסען-פרייז פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
פאר א מילימעטער-שורה: מעלדונגען—10 גר. א ווארט טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. אויפ'ן לעצטען בלאט דער זייט 50 פראצ.

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.